

KONKURRENCERET

DAWN RAID MANUAL

VEJLEDNING TIL KONKURRENCEMYNDIGHEDERNES UVENTEDE BESØG

FOCUS
ADVOKATER

Forord

Denne manual indeholder flere forskellige aspekter. Dels indeholder manualen råd og vejledning til, hvordan din virksomhed bør agere før, under og efter en kontrolundersøgelse foretaget af EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Vejledningen består af 3 hoveddele:

Del I består af kapitlerne 1-5 og indeholder praktiske råd og tips til, hvordan din virksomhed skal agere på dagen for kontrolundersøgelsen samt umiddelbart efter. Kapitlerne 1-5 er designet sådan, at de kan læses sideløbende med kontrolundersøgelsen. Kapitlerne kan dog med fordel også læses før en kontrolundersøgelse, sådan at virksomheden er forberedt, hvis konkurrencemyndighederne en dag banker på. Kapitlerne 1-5 suppleres af særlige instrukser til henholdsvis virksomhedens juridiske afdeling og øverste ledelse, receptionister og sikkerhedsvagter samt IT-personale. Disse instrukser er udleveret separat. Hvert af kapitlerne 1-5 afsluttes med en tjekliste, så det er let at få overblik over, om virksomheden har fulgt alle skridt.

Del II består af kapitlerne 6-8 og indeholder en gennemgang af henholdsvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens, EU-Kommissionens og NSK's kompetencer og beføjelser samt indskrænkninger heri. Kapitlerne 6-8 er af mere oplysende karakter end kapitlerne 1-5, og læsning af disse er ikke nødvendigt for, at virksomheden kan komme godt igennem en kontrolundersøgelse, hvis kapitlerne 1-5 er iagttaget.

Del III består af en række bilag (bilag 1-5). Bilag 1-2 supplerer og forklarer enkelte aspekter af indholdet i kapitel 1-5. Bilag 3 og 4 er konkrete eksempler på, hvordan virksomheden kan håndtere intern og ekstern kommunikation i forbindelse med kontrolundersøgelsen. Bilag 5 er en oversigt over tjeklisterne, der også fremgår af kapitlerne 1-5.

Med venlig hilsen

JESPER KRUSE MARKVART

Partner, advokat, LL.M. (BSC) Competition Law & Economics

jkm@focus-advokater.dk

Tlf. 6314 2065 | 4137 2065

MICHAEL CLEMMENSEN

Partner, advokat (H), certificeret voldgiftsdommer

mc@focus-advokater.dk

Tlf. 6314 2021 | 2710 5210

KATHRINE MYLTOFT RASMUSSEN

Erhvervsjuridisk fuldmægtig

kmr@focus-advokater.dk

Tlf. 6314 4520 | 6081 9596

Indhold

Forord	2
Del I:.....	6
1. Introduktion til kontrolundersøgelser (Dawn Raids)	7
2. Før kontrolundersøgelsen og de første skridt.....	8
2.1. Indscan og tag kopier	8
2.2. Kontakt ledelsen og Focus Advokater	8
2.3. Spørg om der foretages andre kontrolundersøgelser	8
2.4. Udtryk samarbejdsvilje.....	8
2.5. Bed repræsentanterne vente med at gå i gang	8
2.6. Opret et Dawn Raid Team	9
2.7. Efterlad ikke repræsentanterne uden opsyn	9
2.8. Send intern meddelelse	9
2.9. Focus Advokater ankommer	10
2.10. Hurtig tjekliste:.....	10
3. Kontrolundersøgelsen.....	11
3.1. Skema over rettigheder og forpligtelser	11
3.2. Repræsentanterne går i gang – overvåg dem!.....	11
3.3. Kopiering af fysisk materiale	12
3.4. Kopiering af elektronisk materiale	12
3.5. Spørgsmål fra repræsentanterne	13
3.6. Privilegeret korrespondance (Legal Professional Privilege)	14
3.7. Personundersøgelser	14
3.8. Forseglinger	15
3.9. Baggrunden for undersøgelsen.....	15
3.10. Straffrihed og straflempe (Leniency)	16
3.11. Kontrolundersøgelsen slutter	16
3.12. Hurtig tjekliste:.....	17
4. Afsluttende møde med repræsentanterne.....	18
4.1. Hurtig tjekliste:.....	18
5. Efter kontrolundersøgelsen.....	19
5.1. Debriefing af medarbejdere.....	19
5.2. Møde med ledelsen ad ansøgning om straffrihed og straflempe	19

5.3. Beslutning om meddelelse til offentligheden	19
5.4. Det videre forløb hos myndighederne	19
5.5. Gennemgang af materialet	20
5.6. Hurtig tjekliste:.....	20
Del II:.....	21
6. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens beføjelser ved et Dawn Raid	22
6.1. Introduktion til reglerne.....	22
6.2. Indsamling af oplysninger (§ 17)	22
6.3 Kontrolundersøgelser (§ 18 og § 18a).....	23
6.3.1 Beføjelse til at få adgang til virksomhedens lokaler og transportmidler	24
6.3.2 Beføjelse til at gøre sig bekendt med og kopiere enhver oplysning.....	25
6.3.3 Beføjelse til at afkræve mundtlige forklaringer.....	26
6.3.4 Beføjelse til at undersøge lommer, tasker og lignende.....	26
6.3.5 Beføjelse til at få adgang til eksterne databehandlere.....	26
6.3.6 Beføjelse til at foretage spejling af virksomhedens medier	27
6.3.7. Beføjelse til at forsegle virksomhedens lokaler og oplysninger.....	27
6.3.8. Beføjelse til at medtage oplysninger og medier.....	28
6.4 Bøder (§§ 22-23).....	28
6.4.1. Tvangsbøder.....	28
6.4.2. Bøder.....	28
6.5. Immunitet eller straflempelse.....	29
7. EU-Kommissionens beføjelser ved et Dawn Raid.....	30
7.1. Introduktion til reglerne.....	30
7.2. Forordning 1/2003.....	30
7.2.1. Beføjelse til at anmode eller forlange, at selskabet udleverer oplysninger (artikel 18)	31
7.2.2. Beføjelse til at modtage vidneudsagn (artikel 19).....	32
7.2.3. Beføjelse til at undersøge området, bygninger og biler tilhørende virksomheder (artikel 20)	32
7.2.4. Beføjelse til at undersøge andre områder (Artikel 21).....	35
7.2.5. Bøder (Artikel 23 og 24)	36
7.2.6. Immunitet eller straflempelse.....	37
7.3. EU Fusionskontrollforordningen	37
7.3.1. Beføjelser til at kræve udlevering af informationer (Artikel 11).....	37
7.3.2. Beføjelser til at tage imod vidneudsagn (Artikel 11(7)).....	38

7.3.3. Beføjelser til at undersøge områder, lokaler og køretøjer tilknyttet virksomheden	39
7.3.4. Bøder (Artikel 14 og 15)	42
7.4. Nationale konkurrencemyndigheders undersøgelser på vegne af EU-Kommissionen.....	43
8. NSK's beføjelser ved en ransagning	44
8.1. Introduktion til reglerne.....	44
8.2. NSK's beføjelser i medfør af Retsplejeloven	44
Del III:.....	46
BILAG 1 – Fortrolige dokumenter	47
BILAG 2 – Forklarende note	48
BILAG 3 – Intern mail ad kontrolundersøgelse.....	52
BILAG 4 – Ekstern meddelelse ad kontrolundersøgelse.....	53
BILAG 5 – Oversigt over tjeklister.....	54

Del I:

Del I består af kapitlerne 1-5 og indeholder praktiske råd og tips til, hvordan din virksomhed skal agere på dagen for kontrolundersøgelsen samt umiddelbart efter.

Kapitlerne 1-5 er designet sådan, at de kan læses sideløbende med kontrolundersøgelsen.

Kapitlerne kan dog med fordel også læses før en kontrolundersøgelse, sådan at virksomheden er forberedt, hvis konkurrencemyndighederne en dag banker på.

Kapitlerne 1-5 suppleres af særlige instrukser til henholdsvis virksomhedens juridiske afdeling og øverste ledelse, receptionister og sikkerhedsvagter samt IT-personale.

Disse instrukser er udleveret separat.

Hvert af kapitlerne 1-5 afsluttes med en tjekliste, så det er let at få overblik over, om virksomheden har fulgt alle skridt.

1. Introduktion til kontrolundersøgelser (Dawn Raids)

Enhver virksomhed, uanset størrelse, kan blive besøgt af konkurrencemyndighederne (EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen) i forbindelse med en kontrolundersøgelse (Dawn Raid).

En kontrolundersøgelse er et efterforskningskridt, der handler om at gennemsnøge primært forretningslokaler for beviser på en overtrædelse af konkurrenceretten - uanset om det er virksomhedens egen overtrædelse eller andres overtrædelser. En virksomhed kan således risikere en kontrolundersøgelse, selv om virksomheden ikke selv er under mistanke.

Kontrolundersøgelser kan i særlige tilfælde også vedrøre ansattes eller direktørers private hjem. En kontrolundersøgelse sker som hovedregel uden advarsel til virksomheden.

Konkurrencemyndighederne (Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og EU-Kommissionen) kan foretage kontrolundersøgelser, for at undersøge om virksomheden overholder konkurrencereglerne. Konkurrencemyndighederne kan endda også anvende kontrolundersøgelser som led i generelle sektorundersøgelser.

Under en kontrolundersøgelse har konkurrencemyndighederne meget vide beføjelser til at kræve adgang til virksomhedens dokumenter, herunder regnskaber, it-systemer, arkiver (både fysiske og elektroniske), firmabiler, mobiltelefoner osv., og kan stille spørgsmål til virksomhedens personale.

Det er vigtigt at vide, hvordan man som virksomhed skal håndtere en kontrolundersøgelse, både for at sikre at virksomheden opfylder de forpligtelser, der påhviler virksomheden i forbindelse med kontrolundersøgelsen, men også for at sikre, at virksomhedens rettigheder respekteres. Derudover er det vigtigt at minimere kontrolundersøgelsens påvirkning af den daglige drift af virksomheden, da kontrolundersøgelser er meget forstyrrende for virksomhedens drift.

I denne manual gives råd, vejledning og praktiske tips til, hvordan virksomheden bør agere før, under og efter en kontrolundersøgelse. Manualen gælder for kontrolundersøgelser foretaget af konkurrencemyndighederne i sager med et konkurrenceretligt aspekt, og bør anvendes af virksomheden, når virksomheden underkastes en kontrolundersøgelse.

Denne manual udgør ikke i sig selv tilstrækkelig juridisk rådgivning, og virksomheden bør altid søge hjælp og rådgivning hos Focus Advokater P/S i tilfælde af, at virksomheden bliver underkastet en kontrolundersøgelse. Focus Advokater står klar til at besvare alle spørgsmål omkring kontrolundersøgelser samt til at deltage på virksomhedens vegne i tilfælde af kontrolundersøgelser.

2. Før kontrolundersøgelsen og de første skridt

De første, der møder repræsentanterne fra konkurrencemyndighederne, er typisk receptionister eller sikkerhedsvagterne. Det er derfor meget vigtigt, at receptionister og sikkerhedsvagter har klare og tydelige instruktioner på, hvordan de skal handle, og hvem de skal kontakte.

Receptionister og sikkerhedsvagter skal handle ud fra den særligt udleverede "Instruks til receptionister og sikkerhedsvagter".

Når repræsentanterne ankommer, præsenterer de virksomheden – typisk receptionisterne – for en retskendelse eller beslutning (enten fra EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen). Derudover har repræsentanter fra EU-Kommissionen en skriftlig fuldmagt (Authorisation to Conduct an Inspection).

2.1. Indscan og tag kopier

Sørg for at indscanne og tage kopier af grundlaget for kontrolundersøgelsen (Kommissionsbeslutning, beslutning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, skriftlig fuldmagt), retskendelsen samt alle repræsentanternes identifikationsdokumenter.

2.2. Kontakt ledelsen og Focus Advokater

Sørg desuden for straks at kontakte virksomhedens administrerende direktør (eller dennes stedfortræder), virksomhedens Compliance Officer samt virksomhedens IT-ansvarlige.

Kontakt samtidig omgående telefonisk Focus Advokater (hovednr. 6314 2020) – se kontaktinformationer på de enkelte advokater bagerst i denne manual. Fortæl Focus Advokater hvilken myndighed, der er tale om og hvor mange repræsentanter, der er ankommet. De indscannede dokumenter skal sendes pr. mail til Focus Advokater på mailadresserne: jkm@focus-advokater.dk og mc@focus-advokater.dk.

2.3. Spørg om der foretages andre kontrolundersøgelser

Spørg repræsentanterne, om der foretages lignende kontrolundersøgelse på andre af virksomhedens adresser. Hvis det er tilfældet, giv straks Focus Advokater besked, og sørg for at arrangere den nødvendige hjælp og vejledning til hver af virksomhedens adresser.

2.4. Udtryk samarbejdsvilje

Gør det klart for repræsentanterne, at virksomheden vil samarbejde med repræsentanterne.

2.5. Bed repræsentanterne vente med at gå i gang

Vis repræsentanterne ind i et tomt mødelokale og bed repræsentanterne vente med at starte undersøgelsen indtil en medarbejder fra Focus Advokater er ankommet. Repræsentanterne er ikke forpligtet til at vente

med at starte kontrolundersøgelsen, men i de fleste tilfælde vil de vente omkring 45 minutter, medmindre der er en intern juridisk afdeling til stede.

Det er muligt, at repræsentanterne udvælger en række kontorer mv. at vente i. Repræsentanterne skal have adgang til kontorer, som de selv udpeger. Vær sikker på at samtlige repræsentanter til enhver tid ledsages af en af virksomhedens medarbejdere.

Hvis repræsentanten insisterer på at iværksætte undersøgelsen ved f.eks. kopiering af dokumenter eller elektroniske data, før Focus Advokater er til stede, skal medarbejderne straks ringe og søge råd ved Focus Advokater.

2.6. Opret et Dawn Raid Team

Identificer en person på ledelsesniveau til at stå for al kontakt mellem selskabet og de undersøgende embedsmænd. Sørg for at få oprettet et internt Dawn Raid Team, der skal koordinere virksomhedens respons til kontrolundersøgelsen. Dawn Raid Teamet bør bestå af virksomhedens compliance officer, en ledende eller erfaren IT-specialist samt et antal medarbejdere, der kan følge repræsentanternes undersøgelser (ideelt en medarbejder pr. repræsentant).

Lederen af Dawn Raid Teamet sørger for virksomhedens koordinerede respons til kontrolundersøgelsen og repræsentanterne og er samtidig kontaktperson for Focus Advokater.

2.7. Efterlad ikke repræsentanterne uden opsyn

Hvis repræsentanterne ikke ønsker at vente på, at en medarbejder fra Focus Advokater ankommer, så sørg for, at en medarbejder fra jeres virksomhed konstant følger en repræsentant. Repræsentanterne bør ikke gå alene rundt i virksomheden. Tag noter af alt, som repræsentanten undersøger og foretager sig.

2.8. Send intern meddelelse

Send en intern mail rundt til alle i virksomheden om:

- At virksomheden har fået uanmeldt besøg af konkurrencemyndighederne (EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen), og at virksomheden samarbejder med myndighederne
- At data og dokumenter under ingen omstændigheder må slettes, bortskaffes eller på anden måde destrueres, fjernes eller ændres
- At kontrolundersøgelsen er fortrolig og ikke må omtales over for nogen uden for virksomheden – uanset relation.

Se bilag 3 for eksempel.

2.9. Focus Advokater ankommer

Advokaten fra Focus Advokater gennemgår retskendelsen og det øvrige materiale (evt. Kommissionsbeslutning eller beslutning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og skriftlige fuldmagter), der danner grundlaget for kontrolundersøgelsen.

Advokaten fra Focus Advokater briefer virksomhedens ledelse og Dawn Raid Teamet om rettigheder og forpligtelser – samt grænserne for myndighedernes beføjelser og undersøgelsens forløb.

Advokaten fra Focus Advokater og virksomhedens ledelse (evt. suppleret af virksomhedens juridiske afdeling) bør hurtigt identificere privilegeret korrespondance og sørge for, at dette ikke udleveres til repræsentanterne. Se hertil bilag 1.

Advokaten fra Focus Advokater og virksomhedens ledelse drøfter genstanden for kontrolundersøgelsen, herunder hvad myndighederne mistænker virksomheden for samt et eventuelt behov for ansøgning om straffempelse og straffrihed (leniency).

2.10. Hurtig tjekliste:

Tjekliste:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontakt Focus Advokater: Hovednummer: 6314 2020, Jesper Kruse Markvart (6314 2065) eller Michael Clemmensen (6314 2021)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontakt øverste ledelse i virksomheden: Adm. direktør, compliance officer, IT-ansvarlig
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scan og kopiér af identifikation, retskendelse og grundlag for kontrolundersøgelsen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Send mail med scan af ovenstående til Focus Advokater: jkm@focus-advokater.dk / mc@focus-advokater.dk
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spørg om lignende kontrolundersøgelser på andre af virksomhedens adresser Hvis ja, giv omgående Focus Advokater besked, jf. ovenfor
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gør det klart, at virksomheden vil samarbejde
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vis repræsentanterne ind i et tomt mødelokale
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bed repræsentanterne om at vente på en medarbejder fra Focus Advokater
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opret Dawn Raid Team
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overvåg repræsentanterne
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tag noter af alt
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Send intern meddelelse

3. Kontrolundersøgelsen

Når advokaten fra Focus Advokater har briefet virksomhedens ledelse og Dawn Raid Teamet, forsøger Focus Advokater at sætte et møde i stand med repræsentanterne, med det formål at blive enige om en måde at udføre kontrolundersøgelsen, der giver repræsentanterne de bedst mulige forhold til at udføre kontrolundersøgelsen i henhold til dens formål, mens det sikres at virksomhedens daglige drift og arbejde påvirkes mindst muligt.

Repræsentanterne vil sandsynligvis bede virksomheden redegøre for virksomhedens interne organisation, forretningsområder, IT-systemer og bygningens generelle layout.

3.1. Skema over rettigheder og forpligtelser

Under selve undersøgelsen har virksomheden en række rettigheder og forpligtelser:

Virksomhedens rettigheder og forpligtelser under kontrolundersøgelsen:	
Rettigheder	Forpligtelser
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virksomheden har ret til at rådføre sig med advokat. ▪ Myndighederne er ikke forpligtet til at vente på advokaten. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virksomheden har pligt til at underkaste sig en lovlig kontrolundersøgelse, herunder give adgang til kontorer, data, dokumenter mv.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Privilegeret materiale kan undtages og må ikke kopieres. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virksomheden er forpligtet til at lade myndighederne kopiere data, dokumenter mv.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virksomheden har ret til en rapport om kontrolundersøgelsens forløb. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Virksomhedens ledelse og medarbejdere er forpligtet til at svare på spørgsmål om faktiske forhold, f.eks. virksomhedens indretning, passwords, dokumenters indhold mv.

3.2. Repræsentanterne går i gang – overvåg dem!

Hvis ikke repræsentanterne allerede har igangsat kontrolundersøgelsen, går de i gang. Repræsentanterne må under ingen omstændigheder forhindres i at udføre undersøgelsen. Repræsentanterne skal have adgang til alle dele af virksomheden.

Hvis et område af virksomheden – efter virksomhedens opfattelse – er uden for enten adressaten (den, beslutningen er rettet mod eller stilet til) for beslutningen, genstanden for kontrolundersøgelsen eller ransagningskendelsen, bør virksomheden protestere mod, at repræsentanterne vil have adgang til det pågældende område. Virksomheden skal sikre sig, at protesten er noteret.

Virksomheden må dog ikke forhindre repræsentanterne i at få adgang.

Repræsentanterne må ikke selv bruge magtanvendelse for at få adgang, men kan med politiets medvirken tiltvinge sig adgang. Har virksomheden ret i, at området er uden for genstanden for kontrolundersøgelsen m.v., kan myndighederne som udgangspunkt ikke anvende dokumenter og oplysninger tilvejebragt fra området.

Sørg for at alle repræsentanter følges med en medarbejder, sådan at repræsentanterne aldrig er på egen hånd.

Medarbejderen, der følger en repræsentant, er ansvarlig for at notere alt, repræsentanten foretager sig.

3.3. Kopiering af fysisk materiale

Repræsentanterne må ikke medtage originale dokumenter men skal tage kopier af det materiale, repræsentanterne ønsker at tage med.

Repræsentanterne bør selv foretage kopieringen, mens kontrolundersøgelsen foregår. Sørg for at repræsentanterne tager tre kopier: Ét sæt til myndighederne, ét sæt til Focus Advokater og ét sæt til virksomheden. Kopieringen i tre sæt bør foregå ved, at repræsentanterne tager én kopi, hvorefter repræsentanten sætter sine initialer på samtlige sider af kopien sammen med en angivelse af, hvor dokumentet er fundet. Herefter kopieres den initialiserede kopi i to yderligere sæt.

Medarbejderen, der følger repræsentanten, er ansvarlig for at notere, hvad repræsentanten tager kopier af. Medarbejderen skal sørge for, at kopieringsproceduren overholdes. Hvis repræsentanterne ikke følger proceduren, skal medarbejderen straks kontakte Focus Advokater.

3.4. Kopiering af elektronisk materiale

Repræsentanterne kan foretage en identisk elektronisk kopiering (i praksis en spejling) af elektroniske medier og databærere (f.eks. servere, computere, tablets og mobiltelefoner).

IT-medarbejderne følger den særligt udleverede "Instruks for IT-personale".

IT-medarbejderne skal samarbejde med repræsentanterne. Samarbejdspligten indebærer, at IT-medarbejderne skal besvare spørgsmål fra repræsentanterne eller deres medbragte IT-eksperter om virksomhedens IT-systemer. Derudover skal IT-medarbejderne efterkomme repræsentanternes eventuelle anmodning om at blokere for adgangen til selskabets mail og anden elektronisk lagring.

Dette kan inkludere blokering af individuelle medarbejders mailkonti, afbrydelse af aktive computere på netværket, fjernelse eller geninstallering af harddiske samt at bidrage med administratorrettigheder.

IT-medarbejderne skal desuden kontrollere og sikre, at blokerede konti ikke kan åbnes (f.eks. ved at medarbejderen beder om et nyt password), og at indkommende mails ikke bliver videresendt fra blokerede konti.

Hvis repræsentanterne beder om det, skal disse have adgang til alle mailkonti samt elektronisk lagring, de må ønske.

Vejledning bør søges ved selskabets juridiske afdeling eller ved Focus Advokater, hvis:

- Repræsentanterne insisterer på at se optegnelserne, før juridisk personale kan være til stede
- Repræsentanterne anmoder om adgang til optegnelser, der opbevares på eksterne servere, som ikke normalt er tilgængelige for medarbejdere det sted, hvor undersøgelsen foretages.

Derudover indebærer samarbejdspligten, at IT-medarbejderne skal gøre alt selskabets hardware tilgængelig, som repræsentanterne anmoder om at se.

IT-medarbejderne er ansvarlige for at tage kopier af al data kopieret af repræsentanterne, på samme tid og i et identisk format. Derudover skal IT-medarbejderne notere alle forespørgsler, som repræsentanterne kommer med (inklusiv identiteten på alle medarbejdere, der spørges efter og søgeord der benyttes), samt hvordan forespørgslen blev besvaret.

Dataene forsegles og sikres mod læsning. Virksomheden har som udgangspunkt krav på at modtage en kopi af den spejlede data. Repræsentanterne kan herefter gennemgå spejlingen i myndighedens egne lokaler. Virksomheden vil blive inviteret til at overvære gennemgangen.

Se derudover [bilag 2](#), punkt 9 – 21.

3.5. Spørgsmål fra repræsentanterne

Virksomhedens ledelse bør tidligt i forløbet træffe afgørelse om, hvem der udtaler sig på virksomhedens vegne.

Der er en generel samarbejdspligt med EU-Kommissionen i forbindelse med efterforskning og ethvert manglende samarbejde kan efterfølgende komme til udtryk i bøddestørrelsen. Spørgsmål, hvis besvarelse ville resultere i en tilståelse af et brud på konkurrencereglerne, behøver dog ikke besvares.

Spørgsmål uden for efterforskningens område bør ligeledes ikke besvares.

Hvis et spørgsmål ikke kan besvares fyldestgørende uden yderligere undersøgelse eller kontrol, bør dette nævnes og et præcist svar gives skriftligt senere.

Undgå at give uklare svar og undgå at tale unødigt med repræsentanterne. Bed om at få spørgsmål uddybet eller gentaget. Svar kort og præcist.

Medarbejdere, der er i tvivl om, hvorvidt de skal svare på et spørgsmål eller ej, skal drøfte det med Focus Advokater.

Medarbejdere, der ikke er udpeget til at tale på virksomhedens vegne må/skal ikke besvare spørgsmål af andet end rent faktuel karakter (f.eks. hvor er virksomhedens kontrakter?" eller "hvem er initialerne PS?").

Oplys at spørgsmål besvares af den ansvarlige ledelse.

Sørg for at skrive spørgsmål og svar ned. Få repræsentanternes underskrift på referatet af spørgsmål og svar.

3.6. Privilegeret korrespondance (Legal Professional Privilege)

Myndighederne har ikke ret til at se eller få udleveret privilegeret materiale. Privilegeret materiale er materiale, der vedrører eller omtaler korrespondance mellem virksomheden og Focus Advokater (eller andre eksterne EU-advokater).

EU-Kommissionen har en særlig procedure for behandling og håndtering af privilegeret materiale. Se bilag 1 for uddybning.

Virksomheden kan ikke afkræves udlevering af fortroligt materiale til EU-Kommissionen. EU-Kommissionen er desuden ikke berettiget til at se materialet. Det kan dog kræves, at virksomheden udleverer relevant materiale, der viser at dokumenterne er fortrolige.

Fortroligt materiale bør ikke fremvises for EU-Kommissionen. Hvis repræsentanterne beder om et fortroligt dokument, bør dette afslås samtidig med afgivelse af en forklaring om dokumentets fortrolige karakter. Hvis repræsentanten ikke anser dette tilstrækkeligt, bør repræsentanten kun lige se tilstrækkeligt, for at bevise at det er fortroligt. Typisk vil dokumentets hoved være tilstrækkeligt – alternativt afsender og overskrift.

Hvis en overfladisk visning af dokumentet medfører, at indholdet afsløres for repræsentanterne, kan virksomheden nægte selv en sådan visning for repræsentanterne. Hvis repræsentanten ikke vil acceptere, at dokumentet er fortroligt, skal dokumentet placeres i en forsejlet konvolut, som kun EU-Kommissionens høringsofficer må åbne.

EU-Kommissionens høringsofficer kan herefter ved beslutning beordre fremvisningen af dokumentet. Virksomheden kan appellere denne beslutning og søge udsættelse af enhver bøde. EU-Kommissionen må kun læse dokumentet, hvis virksomheden ikke appellerer afgørelsen eller ikke får medhold i appellen.

Ved kontrolundersøgelser foretaget af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen vil privilegeret materiale blive kopieret og medtaget, hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke er enig med virksomheden i, at materialet er privilegeret. Virksomheden bør protestere mod, at dokumentet medtages.

I alle tilfælde kan privilegeret materiale ikke anvendes som bevis i en eventuel sag.

3.7. Personundersøgelser

Repræsentanterne kan bede om at se virksomhedens medarbejders tasker, telefoner, lommer, jakker m.v. Repræsentanterne må ikke selv tvinge en medarbejder til at vise indholdet af f.eks. lommer og tasker, men

repræsentanterne kan med politiets hjælp gennemtvunge, at lommer og taskers indhold tømmes, så repræsentanterne kan gennemgå det.

Myndighederne er ikke berettiget til at undersøge private medier, der ikke benyttes forretningsmæssigt. Det vil dog være umuligt at bevise på stedet for kontrolundersøgelsen. Myndighederne kan derfor foretage elektronisk spejling af f.eks. private mobiltelefoner m.v., såfremt disse befinder sig på området for kontrolundersøgelsen. Virksomheden og medarbejderen bør protestere mod dette og efterfølgende få fjernet dataene fra sagen.

3.8. Forseglinger

Repræsentanterne kan forsegle lokaler, computere, elektroniske regnskaber eller optegnelser m.v.

Notér hvor og hvad repræsentanterne har besluttet sig for at forsegle. Sørg også for at få en liste fra repræsentanterne over, hvor og hvad de har forsegle.

Virksomheden skal sikre, at de påførte segl ikke brydes, indtil repræsentanterne fjerner det. Undlad at bryde forseglinger placeret af repræsentanterne på døre, computere eller andre opbevaringsredskaber og steder.

Placer en sikkerhedsvagt eller medarbejder ved hver forsegling.

En separat notering, der indeholder forseglernes stand, vil finde sted, når forseglingen fjernes.

3.9. Baggrunden for undersøgelsen

I løbet af undersøgelsen vil virksomhedens ledelse og Focus Advokater løbende forsøge at finde ud af, hvorfor myndighederne har udvalgt virksomheden som subjekt for en kontrolundersøgelse.

Focus Advokater og virksomhedens ledelse overvejer blandt andet:	
<ul style="list-style-type: none"> Hvilken overtrædelse af konkurrencereglerne, mistænker myndighederne, at virksomheden har foretaget? 	<ul style="list-style-type: none"> Interesserer myndighederne sig for nogle specifikke markeder? Hvilke?
<ul style="list-style-type: none"> Er der mistanke om konkurrencebegrænsende aftaler? Hvilken type aftaler? 	<ul style="list-style-type: none"> Er der mistanke om misbrug af dominerende stilling? Hvilken type misbrug?
<ul style="list-style-type: none"> Interesserer myndighederne sig for specifikke kunder eller leverandører? Hvilke? 	<ul style="list-style-type: none"> Hvilken periode vedrører mistanken?
<ul style="list-style-type: none"> Har myndighederne særligt fokus på enkelte dokumenter? Hvilke? 	<ul style="list-style-type: none"> Er der medarbejdere, som myndighederne er mere interesserede i end andre? Hvilke?

Ovenstående spørgsmål er blot nogle af de spørgsmål, som Focus Advokater og virksomhedens ledelse overvejer i forbindelse med afklaring af, hvorfor myndighederne har udvalgt virksomheden som subjekt for kontrolundersøgelsen.

3.10. Straffrihed og straflempelse (Leniency)

Hvis Focus Advokater og virksomheden mistænker, at grundlaget for kontrolundersøgelsen er virksomhedens horisontale forhold (f.eks. prisaftaler, opdeling af markeder og kunder, tilbuds- og udbudskoordinering, 'låne priser' og lignende aftaler), drøfter Focus Advokater og virksomhedens ledelse, hvorvidt virksomheden bør indgive ansøgning om straffrihed og straflempelse hos EU-Kommissionen og/eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (samt relevante konkurrencemyndigheder i andre lande).

Leniency-programmet gælder kun for særlige aftaletyper (horisontale aftaler mellem konkurrenter). Virksomheden kan dog risikere at være part til en sådan aftale, selv om virksomheden ikke er konkurrent til de øvrige aftalparter. Hvis bare to af parterne er i et horisontalt forhold og er konkurrenter, er betingelsen opfyldt. Det er derfor nødvendigt indgående at drøfte med Focus Advokater, om virksomheden skal ansøge om straffrihed og straflempelse gennem Leniency-programmet.

Også ved mistanke om overtrædelser uden for Leniency-programmet, kan det i visse tilfælde give mening at samarbejde fuldt ud med myndighederne og selv præsentere materialet. Ofte vil der være mulighed for straflempelse, ligesom virksomheden selv kan præsentere aftaler, kommunikation m.v., i den korrekte sammenhæng.

Virksomhedens ledelse og Focus Advokater drøfter derfor løbende under kontrolundersøgelsen, om virksomheden skal indgive ansøgning om straffrihed og straflempelse, samt om virksomheden i øvrigt selv skal præsentere yderligere materiale for myndighederne.

3.11. Kontrolundersøgelsen slutter

Focus Advokater eller virksomhedens ledelse debriefer medarbejderne og forklarer, hvad der er foregået i løbet af dagen, og hvad der vil foregå fremadrettet. Alle medarbejdere bliver på arbejdspladsen, indtil de er blevet debriefet af virksomhedens ledelse eller af Focus Advokater.

Focus Advokater deltager i et afsluttende møde med virksomhedens ledelse og repræsentanterne (se punkt 4).

3.12. Hurtig tjekliste:

Tjekliste:
▪ Møde med repræsentanterne for at afklare smidigt forløb
▪ Overvåg repræsentanterne – en medarbejder pr. repræsentant
▪ Notér alt repræsentanten foretager sig
▪ Repræsentanten kopier ét sæt, sætter initialer og ophav på hver side og kopierer yderligere to eksemplarer
▪ Giv repræsentanterne adgang – er du i tvivl, om de har ret til adgang: Kontakt Focus Advokater
▪ Besvar kun spørgsmål af ren faktisk karakter
▪ Tag referat af spørgsmål og svar
▪ Få repræsentantens underskrift på referatet
▪ Protester mod udlevering og undersøgelse af privilegeret materiale
▪ Protester mod udlevering og undersøgelse af privat materiale
▪ Få protesterne noteret
▪ Undlad at bryde forseglinger
▪ Placer sikkerhedspersonale ved forseglinger
▪ Overvej ansøgning om straffrihed og straflempelse
▪ Bliv på arbejdspladsen til du er blevet debriefet

4. Afsluttende møde med repræsentanterne

Før repræsentanterne forlader virksomheden, afholdes et afsluttende møde. På mødet vil Focus Advokater gennemgå og kontrollere det kopierede materiale og sikre, at det er omfattet af kontrolundersøgelsens genstand og formål.

Hvis virksomheden og repræsentanterne ikke kan blive enige om, hvorvidt et dokument lovligt kan og må medtages – f.eks. som følge af, at dokumentet er privilegeret eller privat, eller fordi det er uden for kontrolundersøgelsens genstand og formål – forsegles dokumentet. Repræsentanterne vil sædvanligvis kræve at tage en kopi af de forseglede dokumenter med.

Focus Advokater noterer på hvilke punkter, repræsentanterne og virksomheden er uenige om kontrolundersøgelsens forløb og fremgangsmåde samt de medtagne dokumenter.

Repræsentanterne bør udarbejde og underskrive en fortegnelse over det kopierede fysiske og spejlede elektroniske materiale. Det bør sikres, at repræsentanterne har forseglede det spejlede materiale, og at repræsentanterne har noteret sig, at virksomheden ønsker at være til stede, når forseglingen brydes, og repræsentanterne påbegynder gennemgangen og undersøgelsen af materialet.

Hvis kontrolundersøgelsen ikke kan færdiggøres samme dag, bør det sikres, at repræsentanterne har udleveret en liste over foretagne forseglinger.

Ved en kontrolundersøgelse foretaget af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, bør virksomheden anmode om en rapport om kontrolundersøgelsens forløb i medfør af retssikkerhedslovens § 8, stk. 2. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er forpligtet til at udarbejde en sådan rapport, hvis virksomheden beder om det senest 14 dage efter kontrolundersøgelsens afslutning. I praksis udarbejdes en sådan rapport, uanset om virksomheden anmoder om det eller ej.

4.1. Hurtig tjekliste:

Tjekliste:
▪ Gennemgå dokumenterne for at sikre, at det er omfattet af kontrolundersøgelsens genstand og formål
▪ Protester mod medtagelse af privilegeret og privat materiale
▪ Protester mod materiale uden for kontrolundersøgelsens genstand for formål
▪ Noter, hvor virksomheden og repræsentanterne er uenige
▪ Sørg for at få en fortegnelse over det kopierede fysiske og spejlede elektroniske materiale
▪ Sørg for at sikre at repræsentanterne har forseglede det spejlede materiale
▪ Oplys at virksomheden ønsker at være til stede, når undersøgelsen af det spejlede materiale påbegyndes
▪ Få udleveret en liste over eventuelle forseglinger
▪ Bed om en rapport om kontrolundersøgelsens forløb i medfør af retssikkerhedslovens § 8, stk. 2

5. Efter kontrolundersøgelsen

Efter kontrolundersøgelsen er det vigtigt, at virksomheden tager sig alle nødvendige forholdsregler:

5.1. Debriefing af medarbejdere

Focus Advokater deltager i et møde med alle de medarbejdere, der har været involveret i kontrolundersøgelsen: Dawn Raid Teamet, receptionisterne, sikkerhedsvagter, der skal placeres ved forseglinger m.v., samt den øverste ledelse.

Formålet med mødet er at få et overblik over, om der er noget i det kopierede eller spejlede materiale, der giver behov for et opfølgende møde eller kontakt med konkurrencemyndighederne, f.eks. hidtil oversete privilegerede eller private dokumenter. Derudover skal mødet give et overblik over, om medarbejderne har udtalt sig til repræsentanterne. Hvis medarbejderne har udtalt sig, skal det sikres, at repræsentanterne har fået korrekte svar på de stillede spørgsmål. Hvis der er givet uklare eller forkerte svar, skal dette rettes.

5.2. Møde med ledelsen ad ansøgning om straffrihed og straflempe

Hvis det ikke allerede er gjort, bør Focus Advokater og virksomhedens ledelse drøfte, hvorvidt virksomheden bør indgive ansøgning om straffrihed og straflempe hos EU-Kommissionen og/eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (samt relevante konkurrencemyndigheder i andre lande).

5.3. Beslutning om meddelelse til offentligheden

Focus Advokater og virksomhedens ledelse drøfter nødvendigheden og hensigtsmæssigheden af en kort pressemeddelelse (se eksempel i bilag 4).

Medarbejderne informeres om virksomhedens eventuelle underretning af offentligheden.

5.4. Det videre forløb hos myndighederne

Virksomheden kan – og bør – kræve, at en af virksomheden udpeget repræsentant (Focus Advokater) skal være til stede og overvære myndighedernes gennemgang af det elektroniske spejlede materiale, der gøres tilgængeligt for myndighederne.

Hvis kontrolundersøgelsen udføres af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen pligt til at give virksomheden et sæt kopier af de oplysninger, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har taget fra det spejlede materiale. Virksomheden skal have modtaget kopien senest 40 hverdage efter kontrolundersøgelsen.

Virksomheden bør løbende begære aktindsigt i alt det materiale, som myndighederne journaliserer på virksomhedens sag. Virksomheden bør også overveje at begære aktindsigt i parallelle sager, hvor virksomheden muligvis er nævnt eller muligvis spiller en rolle.

5.5. Gennemgang af materialet

Focus Advokater gennemgår systematisk det kopierede og spejlede materiale for at identificere potentielle risici og drøfter løbende dette med virksomhedens ledelse eller juridiske afdeling.

5.6. Hurtig tjekliste:

Tjekliste:
▪ Debriefing af medarbejderne
▪ Opfølgning på debriefing, f.eks. yderligere protest mod privilegeret materiale eller tilretning af forklaringer
▪ Overvejelse af ansøgning om straffrihed og straflempelse
▪ Beslutning om meddelelse til offentligheden
▪ Information til medarbejdere om meddelelse til offentligheden
▪ Send repræsentant til myndighederne i forbindelse med myndighedernes gennemgang af materialet
▪ Tjek at virksomheden har modtaget kopi af det spejlede materiale senest 40 dage efter kontrolundersøgelsen
▪ Begær løbende aktindsigt i egen sag + overvej aktindsigt i parallelle sager
▪ Lad Focus Advokater gennemgå materialet systematisk og identificere potentielle risici
▪ Drøft materialet løbende med Focus Advokater

Del II:

Del II består af kapitlerne 6-8 og indeholder en gennemgang af henholdsvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og EU-Kommissionens kompetencer og beføjelser samt indskrænkninger heri.

Kapitlerne 6-8 er af mere oplysende karakter end kapitlerne 1-5, og læsning af disse er ikke nødvendigt, for at virksomheden kan komme godt igennem en kontrolundersøgelse, hvis kapitlerne 1-5 er iagttaget.

Det er således ikke nødvendigt at læse **Del II**, men giver dog overblik og indsigt i, hvad myndighederne kan og ikke kan tillade sig.

6. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens beføjelser ved et Dawn Raid

6.1. Introduktion til reglerne

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage eller deltage i kontrolundersøgelser inden for konkurrenceretten:

- Som led i egen virksomhed
- På vegne af EU-Kommissionen eller konkurrencemyndighederne i andre EU-lande
- Som assistance til EU-Kommissionen.

Formålet med kontrolundersøgelserne er at indsamle alle oplysninger, som skønnes nødvendige for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser (eller for at undersøge, om der er forhold, der er omfattet af lovens bestemmelser).

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen assisterer i forbindelse med en af EU-Kommissionen foranlediget kontrolundersøgelse, foregår det efter EU-rettens regler, der er beskrevet i afsnit 7.

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretager kontrolundersøgelser som led i egen virksomhed eller på vegne af EU-Kommissionen eller andre nationale konkurrencemyndigheder, foregår det efter reglerne i Konkurrenceloven, som beskrevet i dette afsnit (afsnit 6). Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens kontrolundersøgelser foretages med hjemmel i følgende lovgivning:

- Konkurrenceloven (Lovbekendtgørelse nr. 360 af 4. marts 2021)

Konkurrenceloven giver Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beføjelser til at:

- Indsamle oplysninger (§ 17)
- Foretage kontrolundersøgelser (§ 18)
- Udstede tvangsbøder for at sikre virksomhedens overholdelse af gyldige påbud og forbud (§ 22).

Udover ovennævnte tvangsbøder, kan virksomheden pålægges endog meget store bøder for overtrædelse af konkurrenceloven (§ 23).

6.2. Indsamling af oplysninger (§ 17)

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kræve alle oplysninger udleveret, som skønnes nødvendige for dets virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser (eller for at undersøge, om der er forhold, der er omfattet af lovens bestemmelser), herunder:

- Regnskaber, regnskabsmateriale og udskrift af bogholderimateriale
- Andre forretningspapirer
- Elektronisk lagrede data.

Det er Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, der vurderer, hvilke oplysninger der er nødvendige. Det er ikke en forudsætning, at virksomheden er involveret i en potentiel konkurrencebegrænsning. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan således kræve udlevering af oplysninger fra en virksomhed for at foretage en generel undersøgelse af markedet eller som led i en undersøgelse mod en konkurrent.

Spørgsmålet om, hvorvidt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens krav om udlevering af oplysninger er berettiget, kan ikke indbringes for Konkurrenceankenævnet, men kan indbringes for domstolene. Indbringelse for domstolene har som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Virksomheden skal derfor som udgangspunkt udlevere oplysningerne, uanset at spørgsmålet er indbragt for domstolene.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kræve oplysningerne udleveret af virksomheden eller personer, der kan siges at repræsentere virksomheden, eksempelvis bestyrelsesmedlemmer og ledende medarbejdere. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan ikke kræve oplysninger om virksomheden udleveret af en hvilken som helst medarbejder.

Indsamling af oplysninger i medfør af § 17 er ikke en forudsætning for en kontrolundersøgelse. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage en kontrolundersøgelse, uden forudgående indsamling af oplysninger.

6.3 Kontrolundersøgelser (§ 18 og § 18a)

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen som led i egen virksomhed eller på vegne EU-Kommissionen foretager en kontrolundersøgelse, har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen beføjelser til at:

- Få adgang til virksomhedens lokaler og transportmidler
- Gøre sig bekendt med og tage kopi af enhver oplysning uanset informationsmedium, herunder
  - Regnskaber, regnskabsmateriale og udskrift af bogholderimateriale
  - Andre forretningspapirer
  - Elektronisk lagrede data
- Forlange mundtlige forklaringer fra enhver medarbejder eller repræsentant for virksomheden
- Undersøge personers lommer, tasker og lignende
- Få adgang til eksterne databehandlere, hvis relevante data ikke kan indhentes fra virksomhedens lokaler
- Spejle indholdet af elektroniske medier med henblik på senere gennemgang
- Forsegle relevante forretningslokaler og oplysninger, hvis det er nødvendigt på grund af virksomhedens forhold
- Medtage oplysninger og medier med henblik på kopiering, hvis det er nødvendigt på grund af virksomhedens forhold.

For at kunne udøve disse beføjelser efter konkurrenceloven, skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens repræsentanter kunne fremvise en beslutning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens direktør eller vicedirektør, der som minimum indeholder:

- En konstatering af, hvilke marked(er) undersøgelsen er rettet mod
- Hvilke(n) overtrædelse(r), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har en formodning om er begået samt

- En henvisning til, om den undersøgte virksomhed formodes at være involveret i overtrædelsen
- En henvisning til de retsregler, der danner grundlaget for beslutningen
- En henvisning til de hovedhensyn, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har lagt vægt på
- (Eventuelt) en kort redegørelse for de faktiske omstændigheder, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har lagt vægt på
- En redegørelse for, hvorfor retssikkerhedslovens § 5, stk. 1-3, er tilsidesat, jf. lovens § 5, stk. 4
  - Hvilket de ofte vil være, da § 5, stk. 1-3 fordrer, at virksomheden får besked senest 14 dage før en kontrolundersøgelse, mens § 5, stk. 4 regulerer, at stk. 1-3 kan tilsidesættes, hvis formålet med undersøgelsen forspildes ved forudgående underretning – hvilket oftest vil være tilfældet med kontrolundersøgelser inden for konkurrenceretten.

Derudover skal Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kunne fremvise en retskendelse.

Det bør kontrolleres, om retskendelsen lever op til gældende formkrav. Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke har en retskendelse, eller retskendelsen ikke lever op til gældende formkrav, bør virksomheden protestere mod kontrolundersøgelsen.

Det er dog meget vigtigt, at kontrolundersøgelsen ikke forsøges afbrudt eller forstyrret.

6.3.1 Beføjelse til at få adgang til virksomhedens lokaler og transportmidler

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kræve adgang til virksomheden og påbegynde kontrolundersøgelsen, hvis ovenstående krav til beslutning fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens direktør eller vicedirektør og retskendelse er opfyldt.

Dog skal beslutningen og retskendelsen fremvises til en repræsentant for virksomheden. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan således ikke starte kontrolundersøgelsen, hvis der ikke er nogen til stede i virksomhedens lokaler.

Kontrolundersøgelsen vedrører kun de adresser, der fremgår af beslutningen og retskendelsen. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan således ikke udstrække undersøgelsen til private hjem (i modsætning til undersøgelser foretaget af EU-Kommissionen (se afsnit 7.2.4.) eller til en anden adresse end den, der fremgår af retskendelsen, medmindre det skyldes virksomhedens forhold, at øvrige adresser ikke fremgår af beslutning og kendelse.

Hvis en medarbejder opbevarer sin arbejds-pc eller andre medier i hjemmet, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen således ikke udstrække kontrolundersøgelsen hertil. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan dog anmode om fremskaffelse af udstyret. Nægter virksomheden at fremskaffe udstyret, kan det anses som såkaldt 'illoyalt samarbejde', hvilket kan medføre processuel skadevirkning ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens efterfølgende sagsbehandling, og medføre at en eventuel bødestraf forhøjes.

Kontrolundersøgelsen kan udstrækkes til andre af virksomhedens adresser end den, der fremgår af retskendelsen, hvis det kan tilskrives virksomhedens forhold, at adressen ikke fremgår. Har virksomheden eksem-

pelvis forsømt at lade en adresse registrere, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udstrække undersøgelsen hertil. Generelt har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen mulighed for at gennemføre kontrolundersøgelsen trods en fejlbehæftet retskendelse, hvis fejlene til en vis grad kan tilskrives virksomhedens forhold.

Virksomheder har ret til at konsultere deres advokater og juridiske afdeling under en kontrolundersøgelse, men Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ikke forpligtet til at give virksomheden tid til dette, før der indledes undersøgelse af regnskaber, optegnelser, arkiver, forsegles døre eller udspørges medarbejdere med baggrund i fakta eller dokumenter relateret til formålet med kontrolundersøgelsen.

Beføjelse til at få adgang til private hjem

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan også foretage uanmeldte kontrolundersøgelser i private hjem tilhørende virksomhedens direktører, ledere og andre ansatte. Det kræver, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har en rimelig grund til at mistænke, at oplysningerne om virksomheden, som de søger, opbevares i det private hjem.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen skal indhente retskendelse, før der kan blive tale om adgang til et privat hjem. Adgangen til det private hjem skal således fremgå af den oprindelige retskendelse eller af en ny retskendelse indhentet til formålet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan ikke forlange mundtlige forklaringer under en kontrolundersøgelse i et privat hjem, men derudover har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen de samme beføjelser, som ved en kontrolundersøgelse i virksomhedens lokaler og transportmidler.

6.3.2 Beføjelse til at gøre sig bekendt med og kopiere enhver oplysning

Når kontrolundersøgelsen er igangsat på virksomhedens adresse, må Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen indhente og kopiere alt relevant materiale, som er omfattet af undersøgelsens omfang. Omfanget skal fremgå af beslutningen og af retskendelsen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må imidlertid ikke kræve adgang til og kopiere:

- Materiale, som er omfattet af "legal professional privilege". Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen følger EU-praksis for, hvilket materiale, der er omfattet af dette privilegium (se bilag 1)
- Materiale, som ikke tilhører virksomheden. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan dog som udgangspunkt lægge til grund, at al data ved virksomheden også tilhører virksomheden
- Medarbejderes private materiale.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må som udgangspunkt ikke medtage originale dokumenter, medmindre virksomhedens forhold umuliggør kopiering på stedet.

6.3.3 Beføjelse til at afkræve mundtlige forklaringer

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan ved en kontrolundersøgelse afkræve mundtlig forklaring fra ejeren eller medejere af virksomheden, medarbejdere og enhver repræsentant for virksomheden.

Spørgsmålene skal være præcist formuleret og vedrøre genstanden for undersøgelsen, herunder spørgsmål, der tjener til opklaring af, hvor regnskaber og andre forretningspapirer befinder sig, hvorledes disse er systematiseret, eller hvorfor visse dokumenter mangler.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må ikke stille spørgsmål, der forudsætter en overtrædelse af Konkurrence-loven eller afkræve forklaring om strafbare forhold i øvrigt.

Et selvinkriminerende udsagn opnået ved brug af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens beføjelse til at kræve mundtlige forklaringer kan som udgangspunkt ikke bruges af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller øvrige myndigheder i den efterfølgende sagsbehandling. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan skaffe informationerne men ikke bruge dem i bevisførelsen. Reglen omfatter ikke dokumenter.

6.3.4 Beføjelse til at undersøge lommer, tasker og lignende

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan forlange, at medarbejdere fremviser indholdet af deres lommer, tasker og lignende, med henblik på at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan gøre sig bekendt med indholdet og eventuelt tage kopi heraf. Denne beføjelse omfatter alle medarbejdere.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er dog underlagt visse begrænsninger i forbindelse med anmodninger om fremvisning:

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må som udgangspunkt ikke systematisk anmode samtlige medarbejdere om at tømme alle lommer, tasker og lignende, da beføjelsen ikke må anvendes mere indgribende end nødvendigt
- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må ikke anvende tvang.

Nægter en medarbejder at fremvise det påkrævede, kan politiet assistere og anvende tvang. Oplysningerne vil dog stadig være omfattet af ovennævnte undtagelser om legal professional privilege og private ejendele, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

6.3.5 Beføjelse til at få adgang til eksterne databehandlere

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan få adgang til en ekstern databehandler for at gøre sig bekendt med og kopiere alle oplysninger, som skønnes nødvendige for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens virksomhed eller til afgørelse af, om et forhold er omfattet af lovens bestemmelser (eller for at undersøge, om der er forhold, der er omfattet af lovens bestemmelser), herunder:

- Regnskaber, regnskabsmateriale og udskrift af bogholderimateriale

- Andre forretningspapirer
- Elektronisk lagrede data.

Denne beføjelse gælder ikke, hvis det er muligt at få adgang til de pågældende oplysninger direkte fra virksomheden.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan ligeledes rette spørgsmål til databehandleren. Databehandleren kan stilles spørgsmål, der potentielt inkriminerer virksomheden (men ikke databehandleren).

Konkurrence- og Forbrugerstyren skal indhente retskendelse på ny, før der kan blive tale om adgang til databehandleren. Derfor vil det typisk foregå på et senere tidspunkt end selve kontrolundersøgelsen, og virksomheden vil ofte blive inviteret med.

6.3.6 Beføjelse til at foretage spejling af virksomhedens medier

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage en fuldstændig kopi af indholdet fra elektroniske medier omfattet af undersøgelsen med henblik på senere gennemgang.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er dog underlagt visse begrænsninger ved spejling af medier:

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må kun spejle de af undersøgelsen omfattede medier; oftest medier ejet af virksomheden
- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må ikke spejle medarbejderes private medier, selv om disse skulle indeholde data fra virksomheden. Skal private medier spejles, skal dette enten fremgå af retskendelsen, eller der skal indhentes ny retskendelse, eller hvis medarbejderen er mistænkt, skal det foregå via NSK og efter reglerne for ransagning og/eller beslaglæggelse. I praksis vil ethvert medie, der befinder sig på virksomhedens område i første omgang blive betragtet som ejet af virksomheden.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan anmode om udlevering af relevante informationer fra private medier med henblik på spejling.

6.3.7. Beføjelse til at forsegle virksomhedens lokaler og oplysninger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan forsegle virksomhedens lokaler eller medier, hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke er i stand til at tage kopier på dagen for kontrolundersøgelsen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er dog underlagt visse begrænsninger ved forsegling:

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kun forsegle lokaler og medier, hvis det skyldes virksomhedens forhold, at kopiering er umuligt. Eksempler på sådanne forhold er, at virksomhedens kopimaskiner ikke virker, eller at en medarbejder, der skal bruges for at opnå IT-adgang, ikke er til stede.
- Hvis mindre byrdefulde løsninger er tilgængelige, må Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke forsegle lokaler mv.

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan, i modsætning til EU-Kommissionen, ikke udstede bøder for virksomhedens eller medarbejderes brud på forseglingen, men det kan anses som illoyal adfærd og dermed medføre processuel skadevirkning ved Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens efterfølgende sagsbehandling.

6.3.8. Beføjelse til at medtage oplysninger og medier

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er beføjet til at medtage oplysninger og medier med henblik på gennemgang og kopiering under samme forhold, som gør sig gældende ved forsegling af lokaler og oplysninger, navnlig hvis virksomhedens forhold gør, at kopiering på stedet er umuligt.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er således underlagt visse begrænsninger ved medtagelse af oplysninger og medier:

- Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan kun medtage oplysninger og medier, hvis det skyldes virksomhedens forhold, at kopiering er umuligt. Eksempler på sådanne forhold er, at virksomhedens kopimaskiner ikke virker, eller at en medarbejder, der skal bruges for at opnå IT-adgang, ikke er til stede
- Hvis mindre byrdefulde løsninger er tilgængelige, må Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen ikke medtage oplysninger og medier.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er forpligtet til at foretage en afvejning af om, og i givet fald hvilke af indgrebene 'forsegling' eller 'medtagelse af oplysninger', der er nødvendige og dermed mindst restriktivt for at opnå beslutningens formål.

6.4 Bøder (§§ 22-23)

6.4.1. Tvangsbøder

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan pålægge virksomheden daglige eller ugentlige tvangsbøder:

- For at sikre, at virksomheden overholder gyldige påbud og forbud, herunder hvis virksomheden nægter at udlevere de oplysninger, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har krævet i medfør af § 17, eller hvis virksomheden undlader eller nægter at efterkomme gyldige påbud, forbud eller bindende tilsagn.

Derudover kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen pålægge medarbejdere daglige eller ugentlige tvangsbøder, såfremt den konkrete medarbejder er i besiddelse af oplysninger, som er nødvendige for Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens virksomhed eller til at afgøre, om et forhold er omfattet af konkurrenceloven, og medarbejderen nægter at udlevere oplysningerne på trods af en beslutning herom i medfør af § 17.

6.4.2. Bøder

Udover ovennævnte tvangsbøder kan virksomheden pålægges endog meget store bøder for overtrædelse af konkurrenceloven (§ 23).

Virksomheden kan pålægges bøder, hvis virksomheden forsætligt eller uagtsomt:

- Overtræder TEUF artikel 101 eller 102
- Overtræder Konkurrencelovens §§ 6 eller 11
- Handler i strid med en beslutning om foreløbige forholdsregler
- Undlader at efterkomme et vilkår i medfør af § 8
- Har givet forkert eller vildledende oplysninger i en erklæring eller anmeldelse
- Har givet forkert eller vildledende oplysninger som svar på en anmodning i henhold til § 17
- Har givet ukorrekt, ufuldstændig eller vildledende information til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Konkurrencerådet eller Konkurrenceankenævnet eller fortier forhold af betydning for den sag, hvortil oplysningerne indhentes
- Overtræder eller undlader at efterkomme påbud eller bindende tilsagn
- Undlader at anmelde en anmeldepligtig fusion
- Gennemfører en anmeldepligtig fusion inden godkendelse
- Gennemfører en fusion trods forbud.

Bødestørrelser kan variere kraftigt, men generelt opereres der med tre kategorier af overtrædelser og tilsvarende bødestørrelser:

Overtrædelse:	Fra	Til
Mindre alvorlige overtrædelser	Kr. 0	Kr. 4.000.000,00
Alvorlige overtrædelser	Kr. 4.000.000,00	Kr. 20.000.000,00
Meget alvorlige overtrædelser	Kr. 20.000.000,00	Ingen øvre grænse

De ovenfor beskrevne bødestørrelser angiver alene bødens 'grundbeløb'. Grundbeløbet kan justeres i op- og nedadgående retning, som følge af blandt andet overtrædelsens tidsmæssige udstrækning, overtrædelsens omfang i øvrigt og virksomhedens omsætning i det foregående regnskabsår forud for domsafsigelse eller udstedelse af bødeforlæg.

6.5. Immunitet eller straflempelse

Hvis ingen ansøgning om immunitet er blevet indleveret af virksomheden før kontrolundersøgelsen, bør virksomheden straks overveje, hvorvidt en ansøgning om immunitet eller straflempelse skal indleveres under eller umiddelbart efter kontrolundersøgelsen.

En ansøgning på dette stadie kan have den fordel, at immunitet stadig er muligt i medfør af konkurrencelovens § 23a, stk. 1, nr. 2. Selv hvis immunitet ikke er en mulighed, kan en ansøgning medvirke til en betydelig reduktion i bødestørrelsen.

7. EU-Kommissionens beføjelser ved et Dawn Raid

7.1. Introduktion til reglerne

EU-Kommissionen kan foretage kontrolundersøgelser inden for konkurrenceretten med hjemmel i to forordninger:

- **Forordning 1/2003:** Denne giver EU-Kommissionen mulighed for at undersøge og efterforske mulige brud på TEUF artikel 101 og 102
- **Forordning 139/2004 (Fusionskontrolforordningen):** Denne giver EU-Kommissionen beføjelser som under forordning 1/2003, når EU-Kommissionen undersøger fusioner og koncentrationer, der undersøges i medfør af Fusionskontrolforordningen.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må assistere EU-Kommissionen og foretage undersøgelser på vegne af EU-Kommissionen.

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen assisterer EU-Kommissionen, foregår det efter reglerne i dette afsnit (afsnit 7).

Når Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretager undersøgelser på vegne af EU-Kommissionen, vil disse blive foretaget i overensstemmelse med dansk ret, og efter reglerne i afsnit 6.

Dette afsnit (afsnit 7) omfatter undersøgelser:

- I medfør af Forordning 1/2003 (afsnit 7.2.)
- I medfør af Fusionskontrolforordningen (afsnit 7.3.)
- Foretaget af nationale konkurrencemyndigheder på vegne af EU-Kommissionen (afsnit 7.4.).

7.2. Forordning 1/2003

Forordning 1/2003 giver EU-Kommissionen beføjelser til:

- Anmode eller forlange at selskabet udleverer oplysninger (Artikel 18)
- Interviewe personer, der giver **samtykke** til at blive interviewet (Artikel 19)
- Inspicere lokaliteter, områder og køretøjer tilhørende selskabet (Artikel 20)
- Inspicerer andre lokaliteter (Artikel 21).

Forordningen giver desuden EU-Kommissionen mulighed for at bede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen foretage ovennævnte undersøgelser.

7.2.1. Beføjelse til at anmode eller forlange, at selskabet udleverer oplysninger (artikel 18)

EU-Kommissionen kan ved en **anmodning** eller **beslutning**, påkræve at selskaber bidrager med "alle nødvendige oplysninger".

Anmodning:

Når en anmodning sendes, skal EU-Kommissionen:

- Redegøre for lovhjemmel og formålet med forespørgslen
- Specificere hvilken information der er nødvendig
- Sætte en tidsfrist for, hvornår denne information skal være videregivet
- Specificere sanktionerne i Artikel 23 for videregivelse af vildledende eller forkert information.

Kommissionsbeslutning:

Hvis der anmodes om information ved en kommissionsbeslutning, skal EU-Kommissionen:

- Redegøre for lovhjemmel og formålet med forespørgslen
- Specificere hvilken information der er nødvendig
- Sætte en tidsfrist for, hvornår denne information skal være videregivet
- Oplyse om sanktionerne, der fremgår af Artikel 23 samt oplyse eller indføre sanktioner, der medfølger af Artikel 24
- Oplyse om muligheden for at have beslutningen gennemset af den Europæiske Unions Domstol.

I begge tilfælde må informationer overdrages af:

- Ejere af selskabet/selskaberne eller deres repræsentanter
- Ved juridiske personer, foreninger eller lignende, af personer autoriseret ved generalforsamling eller lov
- Advokater autoriseret til at agere på vegne af deres klienter. Klienten er dog stadig ansvarlig, hvis informationen er mangelfuld, forkert eller vildledende.

Der er begrænsninger i, hvad EU-Kommissionen kan kræve udleveret. EU-Kommissionen kan ikke kræve:

- Dokumenter der ved lov er af fortrolig karakter (se her bilag 1)
- Svar på spørgsmål der leder til selvinkriminering af brud på Artikel 101 og 102 (tilståelser). Spørgsmål af ren faktisk karakter skal dog besvares.

Et selvinkriminerende udsagn, opnået ved brug af EU-Kommissionens svarpligtige spørgsmål, kan som udgangspunkt ikke bruges af EU-Kommissionen. EU-Kommissionen kan skaffe informationerne men ikke bruge dem i bevisførelsen. Reglen omfatter ikke dokumenter og omfatter kun oplysninger givet ved en Kommissionsbeslutning og ikke oplysninger udleveret ved en anmodning.

7.2.2. Beføjelse til at modtage vidneudsagn (artikel 19)

EU-Kommissionen kan interviewe ethvert individ eller juridisk person, der samtykker i at blive interviewet. I begyndelsen af interviewet skal EU-Kommissionen oplyse:

- Lovhjemmel
- Formålet med interviewet
- Tydeliggøre at det udelukkende foregår på frivillig basis
- Om EU-Kommissionen har til hensigt at optage interviewet.

Interviewet må foretages på enhver måde, inklusiv over telefon eller ved hjælp af videokonference.

Hvis interviewet finder sted på virksomhedens område i Danmark, skal EU-Kommissionen informere Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, og hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen anmoder om det, skal EU-Kommissionen lade Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens repræsentanter assistere EU-Kommissionen i forbindelse med interviewet.

Efter et samtykke er givet, er graden af det krævede samarbejde uklar.

Selv om manglende samarbejdsvillighed eller endda overgivelse af falske informationer ikke kan sanktioneres med bøde i medfør af forordningens Artikel 23, anbefales det at samarbejde fuldt ud.

Der er en generel samarbejdspligt med EU-Kommissionen i forbindelse med efterforskning, og ethvert manglende samarbejde kan efterfølgende komme til udtryk i bødestørrelsen. På trods af dette behøver spørgsmål, hvis besvarelse ville resultere i en tilståelse af et brud på Artikel 101 eller 102, ikke besvares. Spørgsmål uden for efterforskningens område bør ligeledes ikke besvares. Hvis et spørgsmål ikke kan besvares fyldestgørende uden yderligere undersøgelse eller kontrol, bør dette nævnes, og et præcist svar gives skriftligt senere.

En kopi af interviewet i form af afskrift skal gøres tilgængelig for den interviewede, således denne kan godkende indholdet. EU-Kommissionen må fastsætte en tidsfrist på en sådan godkendelse.

7.2.3. Beføjelse til at undersøge området, bygninger og biler tilhørende virksomheder (artikel 20)

For at kunne udføre opgaver tillagt denne, må EU-Kommissionen foretage "alle nødvendige" undersøgelser af virksomheder.

Disse undersøgelser kan udføres enten alene på grundlag af en skriftlig fuldmagt af EU-Kommissionen eller ved en skriftlig fuldmagt og en kommissionsbeslutning.

Undersøgelser på baggrund af en skriftlig fuldmagt alene:

EU-Kommissionens repræsentanter, eller andre ledsagende personer autoriseret af EU-Kommissionen til at foretage en efterforskning, har ret til:

- Adgang til enhver bygning, areal eller køretøj tilhørende virksomheden
- Undersøgelse samt kopiering af bøger eller optegnelser/arkiver opbevaret på ethvert medie relateret til virksomhedens forretning
- Forsegling af ethvert område, bøger samt optegnelser/arkiver mens efterforskningen finder sted og i det omfang det er nødvendigt for efterforskningen
- Udspørge enhver repræsentant eller medarbejder af virksomheden for at redegøre for fakta eller dokumenter i relation til formålet for efterforskningen samt optage svarene. En kopi af optagelsen skal gives til virksomheden efter kontrolundersøgelsen.

Det bør antages, at retten til at kræve redegørelse for "fakta eller dokumenter" er begrænset til kun at omhandle dokumenter inspiceret af EU-Kommissionen.

Det er således ikke tilladt at stille generelle spørgsmål.

Hvis en person, der ikke er bemyndiget til at udtale sig på virksomhedens vegne, besvarer spørgsmål, skal EU-Kommissionen sætte en frist, hvormed virksomheden kan bidrage med rettelser, tilføjelser eller lignende til forklaringen.

For at kunne udøve disse beføjelser skal repræsentanterne fra EU-Kommissionen kunne fremvise en **skriftlig fuldmagt**, underskrevet af EU-Kommissionen indeholdende:

- Det konkrete forhold samt formål for undersøgelsen
- Mulige sanktioner indeholdt i Artikel 23, hvis virksomhedens arkivering eller optegnelser er ufuldstændige, eller svarene på spørgsmål er forkerte eller vildledende.

EU-Kommissionen skal ligeledes, i god tid forud for kontrolundersøgelsen, have underrettet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

En kontrolundersøgelse, der kun er foretaget ved brug af skriftlig fuldmagt (og dermed uden kommissionsbeslutning), er normalt arrangeret ved aftale. Eftersom der ikke er en lovmæssig forpligtelse til at imødekomme en kontrolundersøgelse uden kommissionsbeslutning, er der ingen mulighed for at idømme bøder, hvis virksomheden nægter at samarbejde. Virksomheden kan dog idømmes bøder, hvis den samarbejder, men giver ufuldstændige, forkerte eller vildledende oplysninger og svar.

Undersøgelser på baggrund af en kommissionsbeslutning:

Hvor kontrolundersøgelsen skyldes en afgørelse truffet af EU-Kommissionen, har repræsentanterne de beføjelser som nævnt ovenfor.

Virksomheden er desuden lovmæssigt forpligtet til at efterkomme en sådan kontrolundersøgelse.

Afgørelser (der skal være underskrevet på vegne af EU-Kommissionen) skal specificere:

- Genstanden for og formålet med kontrolundersøgelsen
- Begyndelsesdatoen for kontrolundersøgelsen
- De sanktioner, der er nævnt i art. 23 og 24, samt
- Retten til at få kommissionsbeslutningen påset af den Europæiske Unions Domstol.

En kontrolundersøgelse baseret på en kommissionsbeslutning træffes og iværksættes sædvanligvis uden varsel, deraf udtrykket "Dawn Raid".

Sanktioner kan pålægges, hvis virksomheden modsætter sig kontrolundersøgelsen. Sanktioner kan kun pålægges, hvis virksomheden modsætter sig kontrolundersøgelsen, og EU-Kommissionen er assisteret af nationale myndigheder (se "Medlemsstaternes rolle" nedenfor).

Begrænsninger vedrørende EU-Kommissionens beføjelser:

EU-Kommissionens beføjelser (nævnt ovenfor) har visse begrænsninger, selv når de udøves på baggrund af en kommissionsbeslutning.

1. EU-Kommissionen må ikke anvende magt for at skaffe sig adgang til et lokale eller arkiveringsområde.

Dog kan rimelig magt anvendes, hvis repræsentanterne er i besiddelse af en ransagningskendelse.

Modsættes kontrolundersøgelsen af virksomheden, kan denne idømmes bøder eller tvangsbøder.

EU-Kommissionen har efter national ret som udgangspunkt ikke adgang til virksomheden uden en ransagningskendelse eller tilladelse fra virksomheden (tilladelse kan være underforstået ved den hjælp repræsentanterne får af virksomheden).

2. EU-Kommissionen har ikke ret til at se, kopiere eller tage dokumenter, der er privilegerede og fortrolige (omfattet af legal professional privilege). Se hertil [bilag 1](#).

3. Retten til at udspørge medarbejderne er begrænset til forklaringer om fakta og dokumenter.

Hvis EU-Kommissionen ønsker at stille bredt formulerede spørgsmål, skal dette ske ved brug af art. 18 eller 19. Se punkt. 7.2.1. eller 7.2.2.

4. EU-Kommissionen må ikke stille spørgsmål, hvor svaret vil være selvinkriminerende (og indebære en tilståelse af en overtrædelse af TEUF artikel 101 eller 102. EU-Kommissionen må dog gerne stille rent faktuelle spørgsmål.

Virksomheder har ret til at konsultere deres advokater og juridiske afdeling under en kontrolundersøgelse, og EU-Kommissionen har pligt til at give virksomheden tid til dette (begrænset til et absolut minimum), før der indledes undersøgelse af regnskaber, optegnelser, arkiver, forsegles døre eller udspørges medarbejdere med baggrund i fakta, eller dokumenter relateret til formålet med kontrolundersøgelsen.

I praksis vil der blive ventet omkring 45 minutter på eksterne advokater, medmindre der er en intern juridisk afdeling. I så fald vil kontrolundersøgelsen blive iværksat øjeblikkeligt.

I ventetiden har repræsentanterne mulighed for at sikre virksomhedens IT- og telefonsystemer og kan besætte kontorer efter eget valg. Det har i den forbindelse ingen betydning, om der er juridiske rådgivere til stede.

Medlemsstaternes rolle:

Repræsentanter fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må assistere EU-Kommissionen. Hvis de gør dette, har repræsentanterne fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen de samme kompetencer som EU-Kommissionens repræsentanter.

Hvis en virksomhed modsætter sig en kontrolundersøgelse, er det medlemsstatens pligt at yde den nødvendige assistance, der er påkrævet. Det kan blandt andet ske ved at sørge for assistance fra politiet eller andre relevante nationale myndigheder.

Hvis en sådan indgriben kræver juridisk autorisation, skal medlemsstaten give en sådan autorisation. Disse foranstaltninger kan også foretages på forhånd som en sikkerhedsforanstaltning.

De nationale domstole behandler anmodninger om sådanne autorisationer. Domstolen:

- Skal sikre sig at EU-Kommissionens afgørelse er autentisk
- Skal sikre sig at det tvangsmæssige indgreb er proportionelt i forhold til kontrolundersøgelsens formål
- Må spørge EU-Kommissionen direkte, eller via medlemsstaten, for en detaljeret forklaring indeholdende EU-Kommissionens mistankegrundlag, samt vurdering af hvor alvorlig den mistænkte lovovertrædelse er, og hvorledes virksomheden har været involveret
- Må ikke vurdere nødvendigheden af kontrolundersøgelsen
- Må ikke bede om informationer i EU-Kommissionens sagsakter
- Må ikke vurdere lovligheden af EU-Kommissionens afgørelse.

Domstolens rolle er således begrænset til at sikre autenticiteten af EU-Kommissionens beslutning, samt at tvangsindgrebet står mål med undersøgelsens formål.

7.2.4. Beføjelse til at undersøge andre områder (Artikel 21)

Hvis EU-Kommissionen har en begrundet mistanke om, at regnskaber og optegnelser, relateret til virksomheden eller formålet med kontrolundersøgelsen, som kan være relevante for at bevise et "seriøst brud" på Artikel 101 eller 102, opbevares i andre lokaler, grunde eller transportmidler, herunder private hjem tilhørende virksomhedens direktører, ledere og andre medarbejdere, kan EU-Kommissionen ved beslutning pålægge, at der gennemføres en kontrolundersøgelse disse steder.

Kommissionsbeslutningen skal specificere:

- Genstanden for og formålet med kontrolundersøgelsen

- Begyndelsesdatoen for kontrolundersøgelsen
- Retten til at få kommissionsbeslutningen påset af den Europæiske Unions Domstol
- Årsagerne til at EU-Kommissionen mistænker, at regnskaber eller optegnelser opbevares på lokationen.

Afgørelsen kan ikke håndhæves uden forudgående autorisation fra en domstol i medlemsstaten.

Den nationale domstol:

- Skal sikre sig at EU-Kommissionens afgørelse er autentisk
- Skal sikre sig at det tvangsmæssige indgreb er proportionelt i forhold til den mistænkte lovovertrædelse, vigtigheden af de eftersøgte beviser, den involverede virksomheds rolle samt sandsynligheden for, at regnskaber og optegnelser relateret til genstanden for kontrolundersøgelsen opbevares på den lokalitet, hvortil autorisationen søges
- Må spørge EU-Kommissionen direkte eller igennem Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om en detaljeret forklaring eller uddybning af de aspekter, der er nødvendige for domstolen for at sikre, at brugen af tvangshåndhævelse er proportionel
- Må ikke vurdere nødvendigheden af kontrolundersøgelsen
- Må ikke bede om informationer i EU-Kommissionens sagsakter
- Må ikke vurdere lovligheden af EU-Kommissionens afgørelse.

7.2.5. Bøder (Artikel 23 og 24)

EU-Kommissionen kan pålægge virksomheder bøder på op til 1 % af deres totale omsætning i det forudgående år, hvis virksomheden bevidst eller uagtsomt:

- Har givet forkert eller vildledende oplysninger som svar på en forespørgsel under Artikel 18
- Har givet ukorrekt, ufuldstændig eller vildledende information som svar på en kommissionsbeslutning under Artikel 18 eller ikke har leveret informationen inden for den krævede tidsgrænse
- Har givet ufuldstændige regnskaber eller optegnelser under kontrolundersøgelser, jf. Artikel 20
- Har nægtet at undergive sig kontrolundersøgelse beordret ved kommissionsbeslutning, jf. Artikel 20
- Har givet forkerte eller vildledende svar eller undladt at rette forkerte, ufuldstændige eller vildledende svar indenfor tidsfristen fremsat af EU-Kommissionen, når EU-Kommissionen har givet virksomheden en frist for besvarelse
- Har undladt eller fejlet at give fyldestgørende svar på spørgsmål om fakta relateret til genstanden eller formålet for kontrolundersøgelsen iværksat på baggrund af kommissionsbeslutning
- Har brudt en forsegling påført af EU-Kommissionen. Hvor et sådan brud er sket, pålægger det virksomheden at bevise, at den ikke var ansvarlig, undtagen i situationer hvor beviser ikke kan findes på grund af handlinger foretaget af EU-Kommissionen.

EU-Kommissionen kan pålægge virksomheder bøder på op til 10 % af deres totale omsætning i det forudgående år, hvis virksomheden bevidst eller uagtsomt:

- Overtræder TEUF artikel 101 eller 102
- Handler i strid med en beslutning om foreløbige forholdsregler
- Undlader at efterkomme et tilsagn, der er gjort bindende ved beslutning.

EU-Kommissionen kan også pålægge tvangsbøder, der dog ikke må overstige 5 % af en virksomhedens gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår, hvis virksomheden blandt andet:

- Ikke giver fuldstændig og korrekt information begæret i medfør af Artikel 18
- Modsætter sig kontrolundersøgelse beordret ved kommissionsbeslutning i medfør af Artikel 20.

Hvis virksomheden ikke efterkommer en national ransagningskendelse, kan virksomheden desuden pålægges sanktioner efter national ret.

7.2.6. Immunitet eller straflempe

Hvis ingen ansøgning om immunitet er blevet indleveret af virksomheden før kontrolundersøgelsen, bør virksomheden straks overveje, hvorvidt en ansøgning om immunitet eller straflempe skal indleveres under eller umiddelbart efter kontrolundersøgelsen.

En ansøgning på dette stadie kan have den fordel, at immunitet stadig er muligt under artikel 8(b) af EU-Kommissionens Meddelelse om Immunitet og Straflempelse. Selv hvis immunitet ikke er en mulighed, kan en ansøgning medvirke til en betydelig reduktion i bødestørrelsen.

7.3. EU Fusionskontrolforordningen

Fusionskontrolforordningen giver EU-Kommissionen beføjelserne til at:

- Anmode eller kræve, at virksomheder og relevante personer giver informationer (Artikel 11)
- Interviewe personer, der giver samtykke til dette (Artikel 11(7))
- Inspicere lokaler, områder og køretøjer tilknyttet virksomheden (Artikel 13).

Fusionskontrolforordningen bemyndiger også EU-Kommissionen til at anmode nationale konkurrencemyndigheder i medlemsstaten om at forestå efterforskningen.

Fusionskontrolforordningen giver ikke EU-Kommissionen beføjelser til at inspicere andre områder end de områder, der tilhører virksomheden.

7.3.1. Beføjelser til at kræve udlevering af informationer (Artikel 11)

EU-Kommissionens beføjelser efter artikel 11 i Fusionskontrolforordningen er overordnet de samme som i Forordning 1/2003, artikel 18 (ovenfor i punkt 7.2.1.).

De primære forskelle er:

- Anmodninger og kommissionsbeslutninger kan adresseres til personer (og ikke kun virksomheder) omtalt i Artikel 3(1)(b), blandt andet personer, der kontrollerer en virksomhed, og som opnår kontrol med en anden eller flere andre virksomheder

- Information kan udleveres af alle befuldmægtigede personer, der er autoriserede til at agere på vegne af deres klient og dermed ikke kun af advokater.

EU-Kommissionen kan ved en **anmodning** eller **beslutning** påkræve, at virksomheder fremsender "alle nødvendige oplysninger".

Anmodning:

Når en anmodning sendes, skal EU-Kommissionen:

- Redegøre for lovhjemmel og formålet med forespørgslen
- Specificere hvilken information der er nødvendig
- Sætte en tidsfrist for, hvornår denne information skal være videregivet
- Specificere sanktionerne i Artikel 23 for videregivelse af vildledende eller forkert information.

Kommissionsbeslutning:

Hvis der anmodes om information ved en kommissionsbeslutning, skal EU-Kommissionen:

- Redegøre for lovhjemmel og formålet med forespørgslen
- Specificere hvilken information der er nødvendig
- Sætte en tidsfrist for hvornår denne information skal være videregivet
- Oplyse om sanktionerne der fremgår af Artikel 23 samt oplyse eller indføre sanktioner der medfølger af Artikel 24
- Oplyse om muligheden for at have beslutningen gennemset af den Europæiske Unions Domstol.

I begge tilfælde må informationer overdrages af:

- Personerne eller ejerne af selskabet, der er adressat for anmodningen eller beslutningen
- Disses repræsentanter
- Ved juridiske personer, foreninger eller lignende, af personer autoriseret ved generalforsamling eller lov
- Advokater eller andre befuldmægtigede personer, der er autoriseret til at agere på vegne af deres klienter. Klienten er dog stadig ansvarlig, hvis informationen er mangelfuld, forkert eller vildledende.

7.3.2. Beføjelser til at tage imod vidneudsagn (Artikel 11(7))

EU-Kommissionens beføjelser efter artikel 11(7) i Fusionskontrolforordningen er overordnet de samme som i Forordning 1/2003, artikel 19 (ovenfor i punkt 7.2.2.).

De primære forskelle er:

- Forpligtelsen til at redegøre for hjemlen for interviewet er reguleret direkte i forordningen
- Det er direkte nævnt i Artikel 11(7), at interviews kan foretages ved hjælp af telefon eller andre elektroniske hjælpemidler
- Såfremt interviewet ikke foretages i EU-Kommissionens lokaler. Er EU-Kommissionen forpligtet til at underrette de kompetente nationale konkurrencemyndigheder, på hvis område interviewet foregår.

EU-Kommissionen kan interviewe ethvert individ eller juridisk person, der samtykker i at blive interviewet. I begyndelsen af interviewet skal EU-Kommissionen oplyse:

- Lovhjemmel
- Formålet med interviewet.

Interviewet må foretages på enhver måde, inklusiv over telefon eller ved hjælp af videokonference.

Hvis interviewet ikke finder sted i EU-Kommissionens lokaler, skal EU-Kommissionen informere de kompetente nationale konkurrencemyndigheder, på hvis område interviewet foregår (i Danmark: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen). Hvis de nationale konkurrencemyndigheder anmoder om det, skal EU-Kommissionen lade de nationale konkurrencemyndigheders repræsentanter assistere EU-Kommissionen i forbindelse med interviewet.

Efter et samtykke er givet, er graden af det krævede samarbejde uklar.

Selv om manglende samarbejdsvillighed eller endda overgivelse af falske informationer ikke kan sanktioneres med bøder i medfør af forordningens Artikel 14, anbefales det at samarbejde fuldt ud.

7.3.3. Beføjelser til at undersøge områder, lokaler og køretøjer tilknyttet virksomheden

EU-Kommissionens beføjelser efter artikel 13 i Fusionskontrolforordningen er overordnet de samme som i Forordning 1/2003, artikel 20 (ovenfor i punkt 7.2.3.).

Den primære forskel er, at når den nationale domstol skal vurdere proportionaliteten af tvangsindgrebet, må denne kun spørge EU-Kommissionen, direkte eller igennem de nationale konkurrencemyndigheder, for detaljeret forklaring relateret til genstanden for efterforskningen.

For at kunne udføre opgaver tillagt denne, må EU-Kommissionen foretage "alle nødvendige" undersøgelser af virksomheder.

Disse undersøgelser kan udføres enten alene på grundlag af en skriftlig fuldmagt af EU-Kommissionen, eller ved en skriftlig fuldmagt og en kommissionsbeslutning.

Undersøgelser på baggrund af en skriftlig fuldmagt alene:

EU-Kommissionens repræsentanter eller andre ledsagende personer, autoriseret af EU-Kommissionen til at foretage en efterforskning, har ret til:

- Adgang til enhver bygning, areal eller køretøj tilhørende virksomheden
- Undersøgelse samt kopiering af bøger eller optegnelser/arkiver opbevaret på ethvert medie relateret til virksomhedens forretning

- Forsegling af ethvert område, bøger samt optegnelser/arkiver mens efterforskningen finder sted, og i det omfang nødvendigt for efterforskningen
- Udspørge enhver repræsentant eller medarbejder af virksomheden for at redegøre for fakta eller dokumenter i relation til formålet for kontrolundersøgelsen samt optage svarene. En kopi af optagelsen skal gives til virksomheden efter kontrolundersøgelsen.

Det antages, at retten til at kræve redegørelse for "fakta eller dokumenter" er begrænset til kun at omhandle dokumenter inspiceret af EU-Kommissionen.

Det er ikke tilladt at stille generelle spørgsmål.

Hvis en person, der ikke er bemyndiget til at udtale sig på virksomhedens vegne, besvarer spørgsmål, skal EU-Kommissionen sætte en frist, hvormed virksomheden kan bidrage med rettelser, tilføjelser eller lignende til forklaringen.

For at kunne udøve disse beføjelser skal repræsentanterne fra EU-Kommissionen kunne fremvise en **skriftlig fuldmagt**, underskrevet af EU-Kommissionen indeholdende:

- Det konkrete forhold samt formål for undersøgelsen
- Mulige sanktioner indeholdt i Artikel 14, hvis virksomhedens arkivering eller optegnelser er ufuldstændige, eller svarene på spørgsmål er forkerte eller vildledende.

EU-Kommissionen skal ligeledes, i god tid forud for kontrolundersøgelsen, have underrettet Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

En kontrolundersøgelse, der kun er foretaget ved brug af skriftlig fuldmagt (og dermed uden kommissionsbeslutning) er normalt arrangeret ved aftale. Eftersom der ikke er en lovmæssig forpligtelse til at imødekomme en kontrolundersøgelse uden kommissionsbeslutning, er der ingen mulighed for at idømme bøder, såfremt virksomheden nægter at samarbejde. Virksomheden kan dog idømmes bøder, hvis den samarbejder, men giver ufuldstændige, forkerte eller vildledende oplysninger og svar.

Undersøgelser på baggrund af en kommissionsbeslutning:

Hvor kontrolundersøgelsen skyldes en kommissionsbeslutning, har repræsentanterne de beføjelser som nævnt ovenfor.

Virksomheden er desuden lovmæssigt forpligtet til at efterkomme en sådan kontrolundersøgelse.

Afgørelser (der skal være underskrevet på vegne af EU-Kommissionen) skal specificere:

- Genstanden for og formålet med kontrolundersøgelsen
- Begyndelsesdatoen for kontrolundersøgelsen
- De sanktioner der er nævnt i artikel 14 og 15
- Retten til at få kommissionsbeslutningen påset af den Europæiske Unions Domstol.

En kontrolundersøgelse baseret på en kommissionsbeslutning træffes og iværksættes sædvanligvis uden varsel, deraf udtrykket "Dawn Raid".

Sanktioner kan pålægges, såfremt virksomheden modsætter sig kontrolundersøgelsen. Sanktioner kan kun pålægges, hvis virksomheden modsætter sig kontrolundersøgelsen, og EU-Kommissionen er assisteret af nationale myndigheder (se "Medlemsstaternes rolle" nedenfor).

Begrænsninger vedrørende EU-Kommissionens beføjelser:

EU-Kommissionens beføjelser (nævnt ovenfor) har visse begrænsninger, selv når de udøves på baggrund af en kommissionsbeslutning.

1. EU-Kommissionen må ikke anvende magt for at skaffe sig adgang til et lokale eller arkiveringsområde.

Dog kan rimelig magt anvendes, såfremt repræsentanterne er i besiddelse af en ransagningskendelse.

Modsættes kontrolundersøgelsen af virksomheden, kan denne idømmes bøder eller tvangsbøder.

EU-Kommissionen har efter national ret som udgangspunkt ikke adgang til virksomheden uden en ransagningskendelse eller tilladelse fra virksomheden (tilladelse kan være underforstået ved den hjælp repræsentanterne får af virksomheden).

2. EU-Kommissionen har ikke ret til at se, kopiere eller tage dokumenter, der er privilegerede og fortrolige (omfattet af legal professional privilege). Se hertil bilag 1.
3. Retten til at udspørge medarbejderne er begrænset til forklaringer om fakta og dokumenter.

Hvis EU-Kommissionen ønsker at stille bredt formulerede spørgsmål, skal dette ske ved brug af Artikel 11. Se punkt 7.3.1. eller 7.3.2.

Virksomheder har ret til at konsultere deres advokater og juridiske afdeling under en kontrolundersøgelse, og EU-Kommissionen har pligt til at give virksomheden tid til dette (begrænset til et absolut minimum), før der indledes undersøgelse af regnskaber, optegnelser, arkiver, forsegles døre eller udspørges medarbejdere med baggrund i fakta eller dokumenter relateret til formålet med kontrolundersøgelsen.

I praksis vil der blive ventet omkring 45 minutter på eksterne advokater, medmindre der er en intern juridisk afdeling. I så fald vil kontrolundersøgelsen blive iværksat øjeblikkeligt.

I ventetiden har repræsentanterne mulighed for at sikre virksomhedens IT- og telefonsystemer og kan besætte kontorer efter eget valg. Det har i den forbindelse ingen betydning, om der er juridiske rådgivere til stede.

Medlemsstaternes rolle:

Repræsentanter fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen må assistere EU-Kommissionen. Hvis de gør dette, har repræsentanterne fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen de samme kompetencer som EU-Kommissionens repræsentanter.

Hvis en virksomhed modsætter sig en kontrolundersøgelse, er det medlemsstatens pligt at yde den nødvendige assistance påkrævet. Det kan blandt andet ske ved at sørge for assistance fra politiet eller andre relevante nationale myndigheder.

Hvis en sådan indgriben kræver juridisk autorisation (retskendelse), skal medlemsstaten give en sådan autorisation (retskendelse). Disse foranstaltninger kan også foretages på forhånd som en sikkerhedsforanstaltning.

De nationale domstole behandler anmodninger om sådanne autorisationer (retskendelser).

Domstolen:

- Skal sikre sig at EU-Kommissionens afgørelse er autentisk
- Skal sikre sig at det tvangsmæssige indgreb er proportionelt i forhold til kontrolundersøgelsens formål
- Må spørge EU-Kommissionen direkte, eller via medlemsstaten, for en detaljeret forklaring relateret til genstanden for efterforskningen
- Må ikke vurdere nødvendigheden af kontrolundersøgelsen
- Må ikke bede om informationer i EU-Kommissionens sagsakter
- Må ikke vurdere lovligheden af EU-Kommissionens afgørelse.

7.3.4. Bøder (Artikel 14 og 15)

EU-Kommissionens beføjelser til at idømme bøder efter artikel 14 og 15 i Fusionskontrollforordningen er de samme som i Forordning 1/2003, artikel 23 og 24 (ovenfor i punkt 7.2.5.).

EU-Kommissionen kan pålægge virksomheder bøder på op til 1 % af deres totale omsætning i det forudgående år, hvis virksomheden forsætligt eller uagtsomt:

- Har givet forkert eller vildledende oplysninger i en erklæring eller anmeldelse
- Har givet forkert eller vildledende oplysninger som svar på en anmodning i henhold til artikel 11, stk. 2
- Har givet ukorrekt, ufuldstændig eller vildledende information som svar på en kommissionsbeslutning under Artikel 11, stk. 3 eller ikke har leveret informationen inden for den krævede tidsgrænse
- Har givet ufuldstændige regnskaber eller optegnelser under kontrolundersøgelser, jf. Artikel 13
- Har nægtet at undergive sig kontrolundersøgelse beordret ved kommissionsbeslutning, jf. Artikel 13
- Har givet forkerte eller vildledende svar eller undladt at rette forkerte, ufuldstændige eller vildledende svar indenfor tidsfristen fremsat af EU-Kommissionen, når EU-Kommissionen har givet virksomheden en frist for besvarelse
- Har undladt eller fejlet at give fyldestgørende svar på spørgsmål om fakta relateret til genstanden eller formålet for kontrolundersøgelsen iværksat på baggrund af kommissionsbeslutning
- Har brudt en forsegling påført af EU-Kommissionen. Hvor et sådan brud er sket, pålægger det virksomheden at bevise at den ikke var ansvarlig, undtagen i situationer hvor beviser ikke kan findes på grund af handlinger foretaget af EU-Kommissionen.

Kommission kan pålægge virksomheder bøder på op til 10 % af deres totale omsætning i det forudgående år, hvis virksomheden forsætligt eller uagtsomt:

- Undlader at anmelde en anmeldelsespligtig fusion
- Gennemfører en fusion i strid med artikel 7
- Gennemfører en fusion, som EU-Kommissionen har erklæret uforenelig med fællesmarkedet
- Ikke efterkommer gyldige påbud.

EU-Kommissionen kan også pålægge tvangsbøder, der dog ikke må overstige 5 % af en virksomhedens gennemsnitlige daglige omsætning i det foregående regnskabsår, hvis virksomheden blandt andet:

- Ikke giver fuldstændig og korrekt information begæret i medfør af Artikel 11, stk. 3
- Modsætter sig kontrolundersøgelse beordret ved kommissionsbeslutning i medfør af Artikel 13, stk. 3
- Undlader at efterkomme gyldige påbud.

Hvis virksomheden ikke efterkommer en national ransagningskendelse, kan virksomheden desuden pålægges sanktioner efter national ret.

7.4. Nationale konkurrencemyndigheders undersøgelser på vegne af EU-Kommissionen

Forordning 1/2003 og Fusionskontrolforordningen indeholder identiske bestemmelser, henholdsvis Artikel 22 og 12, hvormed EU-Kommissionen kan anmode om, at nationale konkurrencemyndigheder foretager efterforskning, som EU-Kommissionen anser for nødvendig under artikel 20(1) eller 13(1), eller kan pålægge dem ved afgørelse som følge af Artikel 20(4) eller 13(4).

I begge tilfælde vil repræsentanter for de nationale myndigheder udøve deres beføjelser i overensstemmelse med national lovgivning og med respekt for omfanget af nationale regler vedrørende juridisk fortrolighed. Denne retstilling kan være anderledes, såfremt nationale konkurrencemyndigheder assisterer EU-Kommissionen i stedet for at handle på eget initiativ.

8. NSK's beføjelser ved en ransagning

8.1. Introduktion til reglerne

Kontrolundersøgelser i virksomheder foretages af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, ligesom Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan foretage kontrolundersøgelser i private hjem, hvis der ikke foreligger rimelig grund til mistanke om, at den fysiske person, i hvis hjem undersøgelsen skal finde sted, har medvirket til virksomhedens eller virksomhedssammenslutningens overtrædelse (se afsnit 6).

Hvis Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen med rimelig grund mistænker en fysisk person, f.eks. direktører, ledere eller andre ansatte for at have begået en konkurrencelovsovertrædelse, skal sagen mod den fysiske person videregives til National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK), der herefter vil kunne iværksætte efterforskning mod den fysiske person og overveje eventuelle tvangsindgreb, som f.eks. ransagning eller fremadrettet efterforskning rettet mod den fysiske person. Sagen mod virksomheden vil fortsat blive varetaget af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

NSK kan i så fald som led i den politimæssige efterforskning foretage en ransagning, som beskrevet i dette afsnit (afsnit 8) med hjemmel i følgende lovgivning:

- Retsplejeloven (Lovbekendtgørelse nr. 938 af 10. september 2019).

Det bemærkes, at NSK eller øvrigt uniformeret politi i visse tilfælde yder Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen og EU-Kommissionen bistand i Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens eller EU-Kommissionens kontrolundersøgelser. Politiet vil typisk være til stede ved kontrolundersøgelsens start, ligesom politiet ved tvang kan vिसitere medarbejdere, der ikke efterkommer Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens påbud om at fremvise indholdet af lommer, tasker og lignende.

Politiets bistand til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen medfører ikke, at reglerne i indeværende afsnit anvendes. Indeværende afsnit gør sig kun gældende i de tilfælde, hvor NSK selv foretager en ransagning, eller hvor Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overdrager sagen til NSK i løbet af en kontrolundersøgelse, som følge af en opstået begrundet mistanke om en konkurrenceretlig lovovertrædelse mod en fysisk person.

8.2. NSK's beføjelser i medfør af Retsplejeloven

Retsplejeloven giver NSK beføjelser til at foretage ransagning i bl.a. den fysiske persons private hjem, hvis:

- Den fysiske person med rimelig grund er mistænkt for en overtrædelse af konkurrenceretten
- Ransagningen er af væsentlig betydning for efterforskningen.

Når betingelserne er opfyldt, kan NSK:

- Ransage bygninger, dokumenter, elektronisk lagrede data, indholdet af aflåste genstande og andet, som er under den fysiske persons rådighed
- Beslaglægge alle genstande, der er grund til at antage, kan tjene som bevis.

Ransaging kræver som udgangspunkt en retskendelse, medmindre formålet hermed forspildes. Ransagingen kan efterfølgende prøves ved domstolene. Beslaglæggelse kræver som udgangspunkt også retskendelse, men kan foretages af politiet på stedet med efterfølgende domstolsprøvelse.

NSK har i det væsentligste de samme beføjelser som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (afsnit 6). SNSK's beføjelser er imidlertid særegne på visse punkter:

- NSK kan beslaglægge originale dokumenter
- NSK kan beslaglægge dokumenter, der ellers omfattes af legal professional privilege. Disse kan dog fortsat ikke anvendes som bevis i en efterfølgende retssag
- NSK kan foretage spejling af den fysiske persons dokumenter uden at udlevere en kopi af det spejlede
- NSK kan ikke pålægge nogen at udtale sig. Alle skal dog opgive navn, adresse og fødselsdato på NSK's forespørgsel.

Del III:

Del III består af en række bilag (bilag 1-5).

Bilag 1-2 supplerer og forklarer enkelte aspekter af indholdet af kapitel 1-5.

Bilag 3 og 4 er konkrete eksempler på, hvordan virksomheden kan håndtere intern og ekstern kommunikation i forbindelse med kontrolundersøgelsen.

Bilag 5 er en oversigt over tjeklisterne, der også fremgår af kapitlerne 1-5.

BILAG 1 – Fortrolige dokumenter

1. Grundlæggende er al korrespondance mellem virksomheden og virksomhedens eksterne advokater fortroligt, hvis det omhandler emnet for kontrolundersøgelsen. Notater eller lignende dokumenter, udarbejdet af virksomheden, der opsummerer skriftlige råd givet af eksterne jurister, er ligeledes fortrolige (dokumenter udarbejdet af virksomheden, der gengiver mundtlige råd fra advokater, er derimod ikke fortrolige). Fortroligheden omfatter også interne notater udarbejdet af firmaet, hvis formål udelukkende er at opnå juridisk rådgivning fra eksterne jurister.
2. Virksomheden kan ikke afkræves udlevering af fortroligt materiale til EU-Kommissionen. EU-Kommissionen er endvidere ikke berettiget til at se materialet. Det kan dog kræves, at virksomheden udleverer relevant materiale, der viser at dokumenterne er fortrolige.
3. Det er vigtigt at bemærke, at virksomheder kun kan påberåbe sig dokumentfortrolighed med advokater inden for EU. Advokater inden for EU er defineret som: *Selvstændige advokater, med beføjelse til at udøve sit erhverv i en af EU's medlemsstater.*
4. Korrespondance mellem en virksomhed og dens selvstændige advokater uden for EU er ikke fortroligt, selv hvis disse advokater praktiserer inden for EU (i praksis kan det dog stadig være omfattet, hvis advokaten er underlagt et anerkendt og reguleret advokatsamfund).
5. En virksomhed kan ikke påberåbe sig fortrolighed over for skriftlig rådgivning givet af en intern juridisk afdeling eller ansatte jurister, da disse ikke er *selvstændige*.
- 6.
7. Fortroligt materiale bør ikke fremvises for EU-Kommissionen. Virksomhedens jurister bør identificere alt fortroligt materiale og sikre sig, at det ikke fremvises for EU-Kommissionen. Hvis repræsentanterne beder om et fortroligt dokument, bør dette afslås samtidig med afgivelse af en forklaring om dokumentets fortrolige karakter. Hvis dette ikke anses om tilstrækkeligt for repræsentanten, bør han kun se lige tilstrækkeligt for at bevise, at det er fortroligt (typisk vil dokumentets hoved være tilstrækkeligt – alternativt afsender og overskrift). Hvis en overfladisk visning af dokumentet medfører, at indholdet afsløres for repræsentanterne, kan virksomheden nægte selv en sådan visning for EU-Kommissionen. Hvis repræsentanten ikke vil acceptere, at dokumentet er fortroligt, skal dokumentet placeres i en forseglet konvolut, som kun EU-Kommissionens "Hearing Officer" må åbne.
8. EU-Kommissionens Hearing Officer kan herefter ved beslutning beordre fremvisningen af dokumentet. Virksomheden kan appellere denne beslutning og søge udsættelse af enhver bøde. EU-Kommissionen må kun læse dokumentet, hvis virksomheden ikke appellerer afgørelsen, eller ikke får medhold i appellen.

BILAG 2 – Forklarende note

Dette dokument er en oversættelse af EU-Kommissionens ”Explanatory note on Commission inspections pursuant to Article 20(4) of Council Regulation No 1/2003.”

...ooo000ooo...

Denne note er udelukkende forklarende og udgør ikke, og kan ikke påvirke, en formel fortolkning af EU-Kommissionens efterforskningsbeføjelser.

1. Virksomheder er juridisk forpligtet til at underkaste sig undersøgelser beordret ved beslutning af EU-Kommissionen under artikel 20(4) af Forordning 1/2003. Skriftlige fuldmagter tjener til at identificere repræsentanter fra EU-Kommissionen og andre deltagende personer autoriseret af EU-Kommissionen til at foretage kontrolundersøgelsen (repræsentanterne). Hver af repræsentanterne vil fremvise identifikationsbevis.
2. Repræsentanterne kan ikke afkræves uddybende forklaring vedrørende kontrolundersøgelsens genstand og formål som fastslået i kommissionsbeslutningen. De kan dog forklare procedureregler, særligt i forhold til fortrolighed, samt mulige konsekvenser, såfremt virksomheden nægter at underkaste sig kontrolundersøgelsen.
3. En certificeret kopi af beslutningen skal udleveres til virksomheden. Angivelse af tidspunkt for udlevering og virksomhedens underskrift på udlevering har kun til formål at dokumentere, at udlevering er sket, og antyder ikke, at virksomheden accepterer lovligheden af kontrolundersøgelsen.
4. Repræsentanterne har ret til, i medfør af artikel 20(2) af Forordning 1/2003:
  - a. At skaffe sig adgang til områder, lokaler og køretøjer tilhørende virksomheden eller en sammenlutning af virksomheder
  - b. Til at undersøge regnskaber og andre optegnelser relateret til virksomheden, uden hensyn til hvilket medie de er opbevaret på
  - c. Til at tage kopier i ethvert format eller ekstrakter af regnskaber eller optegnelser
  - d. Til at forsegle ethvert område, regnskaber og optegnelser i en periode og omfang, som skønnes nødvendigt for opfyldelse af kontrolundersøgelsens formål
  - e. Til at udspørge enhver repræsentant eller medarbejder fra virksomheden, eller gruppen af virksomheder om forklaringer vedrørende fakta, eller dokumenter, der relaterer sig til formålet med kontrolundersøgelsen, samt at optage ethvert svar.
5. Repræsentanter eller andre personer autoriseret eller udnævnt af konkurrencemyndigheden i den medlemsstat, på hvis territorium kontrolundersøgelsen bliver foretaget, har ret til aktivt at assistere repræsentanterne med at udføre deres forpligtelser. Under denne assistance har disse de samme beføjelser under Artikel 20(2) som repræsentanterne. De skal ligeledes bevise deres identitet i overensstemmelse med national lovgivning.

6. Virksomheden må søge råd ved ekstern advokat under kontrolundersøgelsen. Tilstedeværelsen af en advokat er dog ikke en juridisk betingelse for gyldigheden af kontrolundersøgelsen. Repræsentanterne kan skaffe sig adgang til områderne og besætte kontorer efter deres valg, uden at vente på, at virksomheden kontakter deres advokat. Repræsentanterne vil dog acceptere en kort forsinkelse, imens virksomheden venter på at advokaten ankommer, før kontrolundersøgelsen af regnskaber og andre optegnelser, forsegling af lokaler mv., relateret til virksomheden, iværksættes. Enhver sådan forsinkelse vil blive holdt til et absolut minimum.
7. Såfremt en repræsentant for eller ansat i virksomheden giver en mundtlig forklaring, i medfør af artikel 4(1) i Forordning 773/2004, vedrørende fakta eller dokumenter relateret til formålet for kontrolundersøgelsen, efter anmodning fra repræsentanterne, kan denne optages i enhver form. En kopi af en sådan optagelse vil blive gjort tilgængelig for virksomheden efter kontrolundersøgelsen, i medfør af Artikel 4(2) i Forordning 773/2004.
8. I tilfælde hvor en medarbejder i en virksomhed, der ikke af virksomheden har tilladelse til at afgive forklaringer på vegne af denne, er blevet udspurgt, skal EU-Kommissionen fastsætte en tidsgrænse hvori virksomheden kan fremsende enhver rettelse, tilføjelse eller supplerende udtalelse til den givne forklaring. Dette vil blive tilføjet til den under kontrolundersøgelsen givne udtalelse.
9. Repræsentanterne har ret til at undersøge og kopiere regnskaber og optegnelser relateret til virksomheden, uanset på hvilket medie de er opbevaret. Dette inkluderer både undersøgelsen af elektronisk information (data) og elektronisk og papirkopiering af sådan information.
10. Repræsentanterne kan gennemsnøge virksomhedens IT-systemer (f.eks. servere, bærbare og stationære computere, tablets og mobiltelefoner) samt alle lagringsmedier (f.eks. CD-ROM, DVD, USB-nøgler, eksterne harddisks, backup disks og bånd, cloud-løsninger). Dette gælder også private enheder og medier, der bruges professionelt eller forretningsmæssigt (Bring Your Own Device – BYOD), når sådanne findes på stedet for kontrolundersøgelsen. Til dette formål er repræsentanten ikke begrænset til at anvende allerede installeret software (f.eks. keyword-søgning) men kan bruge sin egen dedikerede software og hardware ("retstekniske værktøjer"). De retstekniske værktøjer giver EU-Kommissionen mulighed for at kopiere, søge og gendanne data samtidig med, at virksomhedens IT-systemers integritet og data bliver respekteret.
11. Virksomheden er forpligtet til at samarbejde fuldt og aktivt under kontrolundersøgelsen. Dette betyder, at det kan kræves af virksomheden, at denne stiller med repræsentanter og medarbejdere til at assistere repræsentanterne, ikke kun med forklaringer omkring virksomhedens organisation og IT-system, men også med specifikke opgaver, såsom midlertidig blokering af individuelle mailkonti, midlertidig afkobling af computere fra netværket, fjernelse og geninstallering af harddiske fra computere og meddele administrator-adgang. Når sådanne skridt tages, må virksomheden ikke på nogen måde påvirke processen, og det er virksomhedens egen opgave og ansvar at informere sine ansatte herom. Repræsentanterne kan bede om at bruge hardware stillet til rådighed af virksomheden, men kan på intet tidspunkt afkræves at benytte virksomhedens hardware.

12. Lagringsmedier tilhørende virksomheden, der bliver udvalgt til undersøgelse, kan beholdes under repræsentanternes kontrol, indtil kontrolundersøgelsen er færdig. De kan blive returneret tidligere, for eksempel efter endt kopiering af de undersøgte data. En sådan kopiering udgør en autentisk kopi af (al eller dele af) det opbevarede data, og tillader fortsat kontrolundersøgelse.
13. Ved afslutningen af kontrolundersøgelsen renses repræsentanterne alle retstekniske værktøjer, der indeholder data fra virksomheden. Hardware, som virksomheden har stillet til rådighed, vil ikke blive rensat af repræsentanterne, men returneret til virksomheden.
14. Hvis udvælgelsen af dokumenter til brug for undersøgelsen ikke er færdiggjort ved færdiggørelsen af kontrolundersøgelsen ved virksomhedens adresse, kan en kopi af det data, der mangler at blive undersøgt, indsamles med henblik på at fortsætte undersøgelsen på et senere tidspunkt. Kopien af dataen vil blive forseglet i en konvolut. Virksomheden kan bede om en kopi. EU-Kommissionen inviterer virksomheden til at være til stede, når den forseglede konvolut åbnes, og når undersøgelsen af dataene fortsætter i EU-Kommissionens lokaler. Alternativt kan EU-Kommissionen beslutte sig for at returnere den forseglede konvolut til virksomheden uden at åbne den. Kommission kan også bede virksomheden om at gemme den forseglede konvolut et sikkert sted, og dermed give EU-Kommissionen mulighed for at fortsætte undersøgelsen hos virksomheden i forbindelse med et fremtidigt annonceret besøg.
15. I forhold til de endelige data, som repræsentanterne har udvalgt under kontrolundersøgelsen hos virksomheden (eller i forbindelse med et efterfølgende forløb), og som tilføjes til virksomhedens sagsfil, vil virksomheden modtage en databærer (f.eks. en DVD), hvorpå al denne data er gemt. Virksomheden vil blive bedt om at underskrive en printet liste over de udvalgte dataemner. To identiske kopier af dataene ombord på databærere vil blive medtaget af EU-Kommissionen.
16. Bemærk, at hvert enkelt beviselement, udvalgt under kontrolundersøgelsen, kan indsamles og listet i sin tekniske helhed (hvis f.eks. kun en vedhæftet fil til en mail er udvalgt, vil den endelige eksport bestå af mailen samt alle vedhæftede filer til den pågældende mail. I forbindelse med den endelige behandling af sagsakterne i EU-Kommissionens lokaler kan hvert beviselement opsplittes i sine individuelle komponenter (f.eks. mail, vedhæftede filer og/eller andre indlejrede dataposter), og disse kan derefter noteres individuelt og modtage individuelle referencenumre.
17. Når virksomheden stiller materiale til rådighed for kopiering efter anmodning fra repræsentanterne, skal EU-Kommissionen, på virksomhedens anmodning, godtgøre virksomheden omkostningerne til det materiale, der er anvendt på at kopiere materialet for EU-Kommissionen.
18. Dokumenter og data kopieret under en kontrolundersøgelse er omfattet af bestemmelsen i Artikel 28 af Forordning 1/2003, der omhandler fortrolighed. Hvis det på et senere tidspunkt i processen bliver nødvendigt at dele dokumenter eller data med andre, vil virksomheden blive bedt om at identificere alle forretningshemmeligheder eller andre fortrolige oplysninger indeholdt i disse, retfærdiggøre denne identificering samt give EU-Kommissionen ikke-fortrolige udgaver.

19. Hvor repræsentanterne har besluttet sig for at forsegle lokaler, regnskaber eller optegnelser, vil dette blive noteret. Virksomheden skal sikre, at de påførte segl ikke brydes, indtil repræsentanterne fjerner det. En separat notering, der indeholder forseglingernes stand, vil finde sted, når forseglingen fjernes.
20. EU's databeskyttelsesregler (Forordning 45/2001) gælder for alle personlige data, der indsamles af EU-Kommissionen under konkurrenceretlige efterforskninger. Da EU's konkurrenceregler kun gælder for virksomheder, er personlige data for individer som sådan ikke målet for konkurrenceretlige efterforskninger og kontrolundersøgelser foretaget af EU-Kommissionen. Personlige data fra individuelle medarbejdere hos virksomheder (f.eks. navne, telefonnumre, mailadresser) kan dog indeholdes i forretningsdokumenter eller data relateret til en sådan efterforskning og kan derfor blive kopieret eller tilvejebragt under en kontrolundersøgelse, og kan derved blive en del af EU-Kommissionens sagsfil.
21. Alle personlige data i EU-Kommissionens sagsfiler kan kun bruges i overensstemmelse med det formål, hvortil de er indsamlet (håndhævelsen af TEUF artikel 101 og 102) og vil blive behandlet i overensstemmelse med Forordning 45/2001.

BILAG 3 – Intern mail ad kontrolundersøgelse

Som beskrevet oven for i punkt 2.8., bør der sendes en intern mail rundt til alle i virksomheden om:

- At virksomheden har fået uanmeldt besøg af konkurrencemyndighederne (EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen), og at virksomheden samarbejder med myndighederne
- At data og dokumenter under ingen omstændigheder må slettes, bortskaffes eller på anden måde destrueres, fjernes eller ændres
- At kontrolundersøgelsen er fortrolig og ikke må omtales over for nogen uden for virksomheden – uanset relation.

Denne mail kan formuleres således ved kontrolundersøgelse fra EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen:

”Vigtig meddelelse

Virksomheden er i dag blevet genstand for en kontrolundersøgelse fra konkurrencemyndighederne. Myndighedernes repræsentanter har i den forbindelse fået adgang til virksomhedens lokaler med henblik på at gennemgå vores aftaler og øvrige dokumenter. Repræsentanterne har også mulighed for at stille spørgsmål til ledelse og medarbejdere.

Formålet med kontrolundersøgelsen er at undersøge, om virksomheden eller vores kunder, leverandører eller konkurrenter har overtrådt konkurrencelovgivningen.

Alle medarbejdere skal være opmærksomme på at overholde følgende:

- Læs og overhold virksomhedens Dawn Raid Manual samt de særlige retningslinjer, der måtte gælde for netop dig
- Repræsentanterne skal hjælpes i deres forehavende på en professionel og venlig måde
- Ingen dokumenter eller filer (herunder mails) må ændres, slettes eller destrueres
- Undlad at tale unødigt med repræsentanterne
- Besvar så vidt muligt kun spørgsmål, hvis en advokat fra Focus Advokater er til stede
- Få gentaget eller uddybet uklare spørgsmål eller spørgsmål, der er svære at forstå
- Skriv spørgsmål og svar ned
- Kontakt Focus Advokater eller undertegnede, såfremt du er i tvivl om noget
- Ingen uden for virksomheden (herunder venner og familie) må orienteres, før virksomhedens ledelse har besluttet noget andet.

Med venlig hilsen

[NAVN]

”

BILAG 4 – Ekstern meddelelse ad kontrolundersøgelse

Som beskrevet oven for i punkt 5.3., drøfter Focus Advokater og virksomhedens ledelse nødvendigheden og hensigtsmæssigheden af en kort pressemeddelelse. Denne mail kan formuleres således ved kontrolundersøgelse fra EU-Kommissionen eller Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen:

Pressemeddelelse

Konkurrencemyndighederne foretog den [dato] en kontrolundersøgelse hos blandt andet [virksomheden].

Baggrunden for kontrolundersøgelsen er at undersøge om [virksomheden] eller [virksomheden]s kunder, leverandører eller konkurrenter har deltaget i overtrædelser af konkurrencelovgivningen. [Indsæt evt. andet formål – se retskendelse og beslutning].

[Virksomheden] har loyalt bistået myndighederne i deres undersøgelser og givet myndighederne adgang til virksomhedens materiale.

Vi har ikke grund til at tro, at [virksomheden] har været involveret i nogen overtrædelser af konkurrencelovgivningen, og vi vil fortsat bistå myndighederne i relevant omfang i det videre forløb og afvente udfaldet af undersøgelserne.

...ooo000ooo...

BILAG 5 – Oversigt over tjeklister

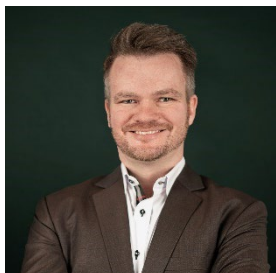
Før kontrolundersøgelsen og de første skridt:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontakt Focus Advokater: Hovednummer: 63142020, Jesper Kruse Markvart (6314 2065) eller Michael Clemmensen (6314 2021)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontakt øverste ledelse: adm. direktør, compliance officer, IT-ansvarlig
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Scan og kopi af identifikation, retskendelse og grundlag for kontrolundersøgelsen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Send mail med scan af ovenstående til Focus Advokater: jkm@focus-advokater.dk / mc@focus-advokater.dk
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spørg om lignende kontrolundersøgelser på andre af virksomhedens adresser
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hvis ja, giv omgående Focus Advokater besked
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gør det klart, at virksomheden vil samarbejde
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vis repræsentanterne ind i et tomt mødelokale
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bed repræsentanterne om at vente på Focus Advokater
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Opret Dawn Raid Team
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overvåg repræsentanterne
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tag noter af alt
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Send intern meddelelse

Under kontrolundersøgelsen:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Møde med repræsentanterne for at afklare smidigt forløb
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overvåg repræsentanterne – en medarbejder pr. repræsentant
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Notér alt repræsentanten foretager sig
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Repræsentanten kopier ét sæt, sætter initialer og ophav på hver side, og kopierer yderligere to eksemplarer
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Giv repræsentanterne adgang – er du i tvivl om de har ret til adgang: Kontakt Focus Advokater
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Besvar kun spørgsmål af ren faktisk karakter
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tag referat af spørgsmål og svar
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Få repræsentantens underskrift på referatet
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Protester mod udlevering og undersøgelse af privilegeret materiale
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Protester mod udlevering og undersøgelse af privat materiale
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Få protesterne noteret
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Undlad at bryde forseglinger
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Placer sikkerhedspersonale ved forseglinger
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Overvej ansøgning om straffrihed og straflempe
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bliv på arbejdspladsen til du er blevet debriefet

Afsluttende møde med repræsentanterne:
▪ Gennemgå dokumenterne for at sikre, at det er omfattet af kontrolundersøgelsens genstand og formål
▪ Protester mod medtagelse af privilegeret og privat materiale
▪ Protester mod materiale uden for kontrolundersøgelsens genstand for formål
▪ Noter, hvor virksomheden og repræsentanterne er uenige
▪ Sørg for at få en fortegnelse over det kopierede fysiske og spejlede elektroniske materiale
▪ Sørg for at sikre at repræsentanterne har forseglede det spejlede materiale
▪ Oplys, at virksomheden ønsker at være til stede, når undersøgelsen af det spejlede materiale påbegyndes
▪ Få udleveret en liste over eventuelle forseglinger
▪ Bed om en rapport om kontrolundersøgelsens forløb i medfør af retssikkerhedslovens § 8, stk. 2

Efter kontrolundersøgelsen:
▪ Debriefing af medarbejderne
▪ Opfølgning på debriefing, f.eks. yderligere protest mod privilegeret materiale eller tilretning af forklaringer
▪ Overvejelse af ansøgning om straffrihed og straflempelse
▪ Beslutning om meddelelse til offentligheden
▪ Information til medarbejdere om meddelelse til offentligheden
▪ Send repræsentant til myndighederne i forbindelse med myndighedernes gennemgang af materialet
▪ Tjek at virksomheden har modtaget kopi af det spejlede materiale senest 40 dage efter kontrolundersøgelsen
▪ Begær løbende aktindsigt i egen sag + overvej aktindsigt i parallelle sager
▪ Lad Focus Advokater gennemgå materialet systematisk og identificere potentielle risici
▪ Drøft materialet løbende med Focus Advokater

VIL DU VIDE MERE...

JESPER KRUSE MARKVART

Partner, advokat, LL.M. (BSC) Competition Law & Economics
jkm@focus-advokater.dk
Tlf. 6314 2065 | 4137 2065

Jesper Markqvart arbejder primært med konkurrenceret, herunder danske og internationale kartelsager. Han yder f.eks. bistand ved myndigheders kontrolbesøg, forligsforhandlinger med myndigheder og sagsførelse ved de almindelige domstole samt sagsforløbet ved EU-Kommissionen, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller NSK.

MICHAEL CLEMMENSEN

Partner, advokat (H), certificeret voldgiftsdommer
mc@focus-advokater.dk
Tlf. 6314 2021 | 2710 5210

Michael Clemmensen har over 30 års erfaring med alle dele af konkurrenceretten, og har blandt andet ført flere sager om konkurrenceretlige forhold ved Højesteret, og endnu flere ved landets øvrige domstole og voldgiftsretter. Michael har stor erfaring med bistand ved myndighedernes kontrolbesøg samt det efterfølgende sagsforløb ved både myndigheder og domstole.

KATHRINE MYLTOFT RASMUSSEN

Erhvervsjuridisk fuldmægtig
kmr@focus-advokater.dk
Tlf. 6314 4520 | 6081 9596

Kathrine Myltoft Rasmussen er tilknyttet Focus Advokaters konkurrenceret-team.

KONKURRENCERET

Focus-advokater.dk

FOCUS
ADVOKATER